

DATS - landsforeningen for dramatisk virksomhed

DATS

ÅRSSKRIFT

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

2012

Indhold

Intro til Årsskriftet – af Lisbet Lautrup Knuden	3	
Tved Amatør Teater – en lille scene med en stor forestilling – af Peter Rafn Dahm	4	
Als Revyen – en lokal begivenhed for hele landsdelen – af Kristina Asmussen	7	
DATS' daglige ledelse har ordet – redigeret af Maria Rosenhjerte	9	
Det store teaterprojekt – af Maria Rosenhjerte	13	
Teater i vækstlagsmiljøerne – af Marion Vick	16	
Når drømmen går i opfyldelse – mød en kommende skuespiller – af Maria Rosenhjerte	18	
NEATA festivalen 2012 – af Kristian Hald Jensen, Amanda Uetea Hald og Peter Rafn Dahm	21	
Forlaget DRAMA – bag kulissen – af Maria Rosenhjerte	2	4
Forskellen på at være amatør og professionel – af Jens Damsager Hansen og Maria Rosenhjerte		26

DATS Årsskrift 2012
April 2012

Udgivet af:
DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed

Redaktør:
Maria Rosenhjerte – rosenhjerte@post.tele.dk

Ansvarshavende udgiver:
DATS Hovedbestyrelse 2011 – 2012

Design:
Annie Hjort Hansen og Peter Rafn Dahm

Trykt hos:
Grafisk Produktion, Ribe.

Teaterrødderne fra Holbæk viste deres "Sange fra hjertet" på DATS teaterfestival 2011 i Assens. På dette års festival – i Holbæk – kan man opleve deres nyeste forestilling "Udenfor". Foto: Axel Gadegaard.

Intro til Årsskriftet

– af Lisbet Laurrup Knudsen

Kære Læser

Du sidder nu med DATS Årsskrift 2012, som DATS' Hovedbestyrelse for tre år siden besluttede fra 2010 skulle udgives som en ny publikation inden for DATS. Årsskriftet fungerer både som en god fortælling, der udsendes til alle medlemmer af DATS, og som et supplement til DATS Årsberetning, som deltagere på Årsmøder modtager. I Årsskriftet vil vi gerne synliggøre en del af DATS' aktiviteter og sammenhænge, som måske ikke i dagligdagen får så stort et fokus at boltre sig på. Samt også i en kort oversigtsform skabe en let tilgang til forskellige faktuelle informationer om og nøgletal fra vores virke. Da det kræver både økonomiske og menneskelige ressourcer at lave et årsskrift, udkommer dette kun hvert andet år. Derfor er årsskriftet ikke, som det ellers ofte er med årsskrifter, en gennemgang af årets gang i DATS, men derimod en række nedslag i den virkelighed, som er en del af DATS' virke, og som vi derfor gerne vil præsentere dig for.

Nu har DATS utrolig mange aktiviteter, og der er ikke plads til artikler om dem alle i et årsskrift, derfor vil jeg her kort omtale et par aktiviteter, som finder sted i den kommende tid:

DATS Årsmøde 28. – 29. april 2012 afholdes på EMMAUS Kursuscenter i Haslev

I år har vi gjort Årsmødet til en ramme om 3 grupperinger: Amatørscener og grupper, Teaterundervisere og Unge fra vækstlagsmiljøet. Hver gruppering har sit eget teaterfaglige program, men derudover er der selvfølgelig plads til erfaringsudveksling med andre teatermennesker. Så selvom man ikke lige ser sig selv under en af disse grupperinger, så skulle man nok kunne få en hel masse inspiration med hjem. Som noget nyt har vi i år gjort deltagelse i Årsmødet gratis.

DATS Teaterfestival 2012 og DATS hjemmeside

Hvert år afholder DATS en teaterfestival, og i år finder den sted i Holbæk i dagene 11. – 13. maj. Festivalen gennemføres i et samarbejde med Elverfolket, Teaterlørderne, Kundby GF Teater og Holbæk Dramatiske Klub.

På festivalen kan man se ca. ti grupper optræde, og de repræsenterer alle dele af landet og mange forskellige genrer. Se mere om Teaterfestivalen på DATS hjemmeside: www.dats.dk. Og apropos DATS hjemmeside, så har vi videreudviklet meget målrettet på denne over de sidste par år, så man nu kan finde mange flere informationer om DATS' talrige aktiviteter. Det kan anbefales at kigge ind på siden med jævne mellemrum – og husk også at tilmelde dig Nyhedsmailen inde på siden – så er du altid up to date med tingene.

Et tip til sommerferien

Sidst men ikke mindst har Danmark/DATS i år den store glæde at være vært for NEATA Festivalen (North European Amateur Theatre Alliance), som løber af stabelen i Sønderborg i dagene 31. juli – 5. august 2012. Og det kan man læse mere om i dette Årsskrift, men her en anbefaling: Festivalen er åben for publikum, så måske var det værd at planlægge en tur omkring Sønderborg i sommerferien, hvor man har mulighed for at se nordiske og baltiske amatørteaterforestillinger på et højt kunstnerisk niveau. Det er med garanti en helt særlig teateroplevelse.

Jeg håber, således at de sidste linjer kommer til at stå som et selvstændigt afsnit, at du nu vil bladere videre og fordybe dig i artiklerne i Årsskriftet 2012, og jeg ønsker dig god fornøjelse med læsningen.

På vegne af DATS

Lisbet Laurrup Knudsen
Landsformand i DATS

Alle medlemmer kan få gratis hjælp:

DATS har fuldtidsansatte, professionelle konsulenter, der står til rådighed med vejledning og hjælp over telefonen, e-mailen eller ved besøg på din amatørscene. Som medlem kan du også få adgang til udvidet hjælp over en længere periode fx ved egenproduktion af manuskripter, der så kommenteres af konsulenten eller ved opsætningen af en forestilling, hvor der kan aftales flere besøg til samme produktionsforløb.

DATS Sekretariat står til rådighed for alle henvendelser og varetager fx udsendelsen af nyhedsbreve, opdateringen af hjemmesiden, udsendelsen af blanketter til børneattester, kursustilmeldinger m.m.m.

Kollektive forsikringer:

Alle DATS' medlemsscener, grupper og kredse er dækket af DATS kollektive forsikringer – den lovpligtige arbejdsskadeforsikring samt en ansvarsforsikring, som dækker det erstatningsansvar, kredsen, scenen eller foreningen kan pådrage sig i forbindelse med sine aktiviteter.

Rejseforsikring ved fx en medlemsgruppes deltagelse i en international festival kan tilkøbes.

Talmateriale:

Samlet antal medlemmer i 2002: 2.334 – og pr. januar 2012: 1.548

Aktivitetsmedlemmer i 2011: 48.366

Tved Amatør Teater – en lille scene med en stor forestilling

Af Peter Rafn Dahm

Samtale med bestyrelsen

Artiklen er baseret på en samtale med tre medlemmer af "Amatørteaterudvalget" under Tved Gymnastik & Idrætsforening, som i praksis er Tved Amatør Teaters bestyrelse: Niels Jørgen Linnebjerg, Kirsten Wilms og Kurt Madsen. Og vi har valgt at lade dem fortælle historien om deres amatørteaterarbejde med "én stemme".

Forhistorien

I 1995 besluttede tre venner af Tved Forsamlingshus på Sydlyn, at det var på tide at genoplive diletteren i Tved. Man henvendte sig til Tved Borgerforening, indkaldte til et møde for – viste det sig – rigtig mange teaterinteresserede, og gik så ellers i gang. I 1996 spillede man det første stykke "Biskoppen", der blev så stor en succes, at Tved Amatør Teater var en realitet. Da amatørteatret ikke kunne blive en selvstændig afdeling under Borgerforeningen, skiltes vejene. Og man henvendte sig i stedet til Tved Gymnastik & Idrætsforening (TG&I), der tog imod med åbne arme, og her er man blevet.

Hvordan vil I beskrive jeres "samliv" med TG&I i dag?

Det fungerer rigtigt fint. Vi er altid blevet behandlet godt. Helt på lige fod med alle de andre udvalg i idrætsforeningen, hvor Kurt sidder i bestyrelsen og repræsenterer os. Det er trygt at have en moderforening, vi kan læne os op ad. Fx kan vi tillade os at "investere" i den kommende forestilling, før vi har spillet pengene hjem. Og det er ganske pæne beløb, det drejer sig om, for vi omsætter faktisk for 75.000 kr. med en forestilling. Har vi brug for det, kan vi altså låne penge rentefrit i TGI. Det er dog vores faste regel, at der skal stå mindst 25.000 kr. på amatørteatrets egen konto, før vi starter noget op. Har vi mere end de 25.000 kr. stående, kan vi begynde at anskaffe udstyr. Men de 25.000 kr. er altså altid båndlagt til næste stykke, og det beløb er en absolut nødvendighed med de ambitioner, som Kirsten lægger for dagen som instruktør, grines der indforstået mellem de tre.

Kurt Madsen, Kirsten Wilms og Niels Jørgen Linnebjerg fra Tved Amatørteater. Foto: Peter Rafn Dahm.

Alt i alt synes vi selv, at vi er rimeligt velkonsoliderede, men vi lægger også vægt på at vælge stykker, som vi kan magte økonomisk. Så indtil nu har vi ikke været nødt til at aflyse nogen produktion. Tværtimod, kan man sige, spiller vi for røde lygter nu om stunder. Til vores sidste forestilling strømmende det faktisk ind med publikummer. Allerede 14 dage før premieren, var der udsolgt til første forestilling.

Vi er kendt for at spille spændende teater

Fra starten var ambitionen, at vi ikke ville kaldes diletterter. Det skulle ligne – og være – amatørteater. Det afspejler sig i vores repertoire. Vi har altid villet lave TEATER; ikke bare være en social forening med hygge og bajere. Selv om det med hyggen måske mere er stilen her på egnen.

Selvfølgelig er vi begrænsede, hvad lokaleforholdene angår. Vi har jo kun forsamlingshusets lille scene. Og den må vi dele med de andre aktiviteter, mens prøverne står på. Det er et stort, og nogle gange træls arbejde, at skulle stille alt op – og så pille alt ned igen – hver gang der prøves.

Sceneteknisk vrider og vender vi mulighederne hver eneste gang – med ekstra scener foran, i siderne og højt

Teaterfotos i artiklen er fra forestillingen "Esther" i Tved Forsamlingshus, november 2011. Fotos: Peter Rafn Dahm.

oppe. For nogle år tilbage investerede vi i en lysrig/bom, så vi slipper for tårne ude i salen. Og nu sparer vi sammen til et rullestillads, så vi også kan nå op til lyset. Skulle man drømme lidt, kunne det være om muligheden for tæppetæk; alle de muligheder det ville give. Men kvalitet er jo ikke et spørgsmål om størrelse og faciliteter alene. Nok lægger en scene som forsamlingshusets vel mest op til diletant, men så sprænger vi dilettantens rammer!

Vi har prøvet at spille på et "rigtigt" teater

For år tilbage var vi på turne og spillede "Sommer i Tyrol" i Ørstedspavillonen oven i Rudkøbing på Langeland. Og det var virkelig en oplevelse. Skuespillerne var vildt begejstrede over at stå på en rigtig scene. Med skråt gulv, træk i loftet osv. Hold da op, hvor vi knoklede. Hele dagen. Først med at køre kulisserne derover i trailere. Og så med at gøre scenen klar. Vores kulisser var jo alt for små til den store scene. Men da først det hele gik i gang, og vi spillede for små 100 fremmødte, så var oplevelsen det hele værd. Vi drømmer om at komme på turne derover igen. Vores folk er jo slet ikke "mætte" ovenpå de få forestillinger, vi spiller her i forsamlingshuset.

En lille scene med en stor forestilling

Tved Amatør Teater spillede i 2011 den store og krævende forestilling "Esther". Forestillingen er lavet i 1988, og er Poul Hammerichs og Bent Fabricius Bjerres musicalversion af Henri Nathansens "Indenfor murene". Henri Nathansen skrev oprindeligt stykket til Det Kongelige Teater, hvor det havde premiere i 1912. Tved Amatør Teater søgte til denne produktion bl.a. økonomisk støtte i DATS Udviklingspulje og fik bevilget støtten.

Vi havde bygget op til det her igennem flere år; den store, krævende musikdramatik. Derfor turde vi gå i gang med "Esther". Alle var så meget klar til at få en udfordring, der lå uden for "vi plejer rammerne". Og det gjaldt alle vores folk – på, foran og bagved scenen. Vi stoler simpelthen på, at folk kan mere, end de selv tror; at de kan sprænge rammerne. Og det viste sig at holde stik. Men det krævede en enorm indsats. Kirsten, som instruerede, startede sine forberedelser allerede i februar, selv om der først var premiere i november. Der blev øvet sange fra starten af maj, og mange øvede videre i sommerferien, så de kunne

sangene, da vi startede op igen i august. Både melodier og sangtekster var jo nyt og krævende stof for alle. En virkelig seriøs opgave, som alle tog på sig.

Teaterfestivalen 2012:

Teaterfestivalen gennemføres i 2012 fra fredag d. 11. – søndag d. 13. maj i Holbæk og i et samarbejde med teatergrupperne Elverfolket, Teaterrodderne, Kundby GF Teater og Holbæk Dramatiske Klub samt Holbæk Kommune. Her præsenteres vejl. 10 teaterforestillinger produceret af amatørscener og grupper, der er medlemmer af DATS og har søgt om optagelse på festivalen.

Forestillingerne er gratis for publikum fra lokalområdet – og åbne for alle interesserede.

Enkeltdeeltagere kan tilmelde sig festivaloplevelsen som et samlet arrangement incl. overnatning i klasseværelse på eget liggeunderlag for 350 kr.

Talmateriale:

Antal spillede amatørteaterforestillinger i 2011: 5.100

Publikumstal til amatørteaterforestillinger i 2011: ca. 777.000

Puljen til Opførelsesafgifter: antal bevillinger: 56 – og samlet tilskudsbeløb i 2011: 50.000 kr.

Der kan ydes tilskud til forestillinger opført for under 100 tilskuere i gennemsnit pr. forestilling.

Rejsestøttepuljen indland: antal bevillinger: 5 – og samlet tilskudsbeløb i 2011: 9.000 kr.

Den rejsende scene/gruppe kan få støtte til rejsen, hvis de skal gæstespille hos en anden scene/gruppe, der også er medlem af DATS. Bemærk: børnegrupper kan desuden søge støtte, hvis besøget handler om at gennemføre drama- og/eller teaterpædagogiske forløb.

Lige siden vi startede med musikdramatikken, har musikken været den store udfordring. Musikteater kræver gode musikere, og med vores stigende ambitionsniveau takkede vores tidligere pianist nej til at være med. Det blev for svært. Men nu har vi været velsignet med de samme to fremragende musikere igennem tre forestillinger. De spiller violin og harmonika, så nu klarer vi os uden klaver. Vi er som sagt meget glade for vores musikere, og spørger altid dem først, før vi kaster os ud i den næste musikteaterforestilling. Heldigvis synes de selv, at det er en stor oplevelse at være med i en teaterforestilling; det giver en ekstra dimension sammenlignet med harmonikaklubben og symfoniorkestret. Med gode musikere har vi det nødvendige udgangspunkt for at blive ved med at skabe musikdramatik. Spillerne er jo altid med på den, de elsker at synge. Og ikke mindst - publikum er vilde med det.

Udvikling og loyalitet er nu blevet grundværdierne

Vi har kørt med den samme stab i de sidste tre sæsoner; fra "Styrmand Karlsens flammer" over "I dit korte liv" og til "Esther". En fast kerne, som vi kan regne med. Tidligere var der en kolossal udskiftning fra år til år. Men nu ringer folk til Kirsten for at være med. Vi tiltrækker ligefrem folk fra naboscenerne, hvor man ellers har været indædte "lokalpatrioter".

Og det er jo lidt af en drøm: at få henvendelser fra folk, der har noget i maven og gerne vil udvikle sig. Udvikling er i det hele taget den største glæde i teaterarbejdet. At følge hvad der sker med folk i løbet af en forestilling – el-

ler fra forestilling til forestilling. At opleve et menneske, der aldrig har sunget før, løfte en stor sangrolle, så garvede amatører er ved at tabe både næse og mund. Det er hele arbejdet værd.

Fremtiden tegner lyst

Vi tilrettelægger repertoiret ud fra de folk, vi er og har. Vi rekrutterer i de store klasser i folkeskolen, og nogle holder ved igennem gymnasiet. Men så rejser mange jo væk for at uddanne sig. Og så er der "hullet" med de yngre vokse, som har alt for travlt med egne børn og arbejde. Dem mangler vi virkelig. Til gengæld er vi mange i de lidt ældre aldersklasser – fra fyrrene og opefter. Men Kirsten gør en del for at "fylde hullerne ud" ved at tage rundt til naboscenerne for at spejle talenter og sende følere ud.

Og det er godt for os, at vi har valgt at spille i efteråret (november), hvor langt de fleste andre scener spiller i foråret. Så konkurrerer vi ikke om spillerne. Og de ihærdige kan nå at være med i to forestillinger henover året.

Hvad skal der ske efter succesen med Esther?

Næste forestilling bliver musicalen "Bloody Mary", der har været opført på Ålborg Teater med dansk musik og sange af Jan Tellefsen og Michael Vesterskov. Kirsten læste manuskriptet, så snart det blev frigivet – og var solgt. En komedie om kvindelige pirater med flere dameroller end herreroller, hvilket jo er et særsyn. Det er sjovt, fyldt med muligheder og uden facitlister, så der er masser af plads til fantasien. Og den får vi brug for, fantasien, for vores scene er jo lillebitte, og det kræver kreative løsninger at komme fra England – over verdenshavene – til Jamaica. Opgaven er fuldstændig umulig – og derfor er vi vilde med den! Musikken er også en udfordring, rytmisk svær og med flerstemmig sang, men musikkerne er med på den. Så nu kaster vi os ud i det. Simpelthen.

Als Revyen – en lokal begivenhed for hele landsdelen

Af Kristina Asmussen

Alting har en begyndelse, og for det meste også en fortsættelse: Als Revyen er en videreførelse af Augustenborg Revyen, der nåede at fejre sit 40 års jubilæum tilbage i 2007. Lokalerne lå dengang på Augustenborghus, men bygningen skulle rives ned for at give plads til et nyt plejehjemsbyggeri.

Navnet bliver ændret til Als Revyen, fordi ambitionerne havde udviklet sig til et ønske om at få skabt en "lokal" revy for hele Als inspireret af kommunesammenlægningen, hvor Als som landsdel nu hører under én kommune – Sønderborg Kommune. I 2009 har den første Als Revy så premiere i den nyindrettede Kultursal i Aktivitets- og Kulturcentret i Augustenborghallerne, hvor der, takket være revygruppens store indsats, er kommet en helt ny scene op at stå med tæpper og teknisk udstyr.

Als er centrum for revyen

Men revyen inspireres naturligvis også af emner uden for Als. Og den første revy under det nye navn bliver en stor succes, som tiltrækker et publikum fra hele Als. Også i revygruppen afspejler kommunesammenlægningen sig i sammensætningen af deltagerne, hvor der er kommet mange nye kræfter med fra hele øen.

Als Revyen 2009 havde sloganet "Det er slet ikk' så trALS at bo på ALS", og i 2012 hedder revyen "Vi ta'r ALS'å it æ skrald". Revyen bliver instrueret af Peter Buhl, der efterhånden har været med i mange år. Han startede oprindeligt som tekstforfatter, fungerede også senere som teknikker, musiker og lidt på scenen, men til sidst lå det meget naturligt for ham at blive instruktør for revyen.

Forberedelserne til årets revy er godt i gang

Jeg bliver modtaget af Peter Buhl i forhallen til Augustenborghallerne. Vi går ned til scenen, hvor de snart skal spille årets forestilling. Scenen er ikke helt klar til revyen, da der lige skal være et arrangement i den kommende weekend. Men forberedelserne er godt i gang. Der bliver produceret kulisser, scenematerialer og rekvisitter, fx skraldespande, der kan køres rundt med, og en masse farverige skilte. Vi går videre til revyens øvelokale – et rum, der til dagligt bliver brugt til dagplejerne – og hvor der er god plads til at øve.

Hvilke ambitioner har du som instruktør for revyen?

"Mine ambitioner med revyen er at få gjort det bedre og bedre for hvert år", fortæller Peter Buhl. "Det skal helst ligne semiprofessionelt, det vi går og laver, selvom det er amatører, der er med. Ellers gider folk ikke se det. Vi har selvfølgelig ikke de samme remedier, som de store professionelle revyer, så vi kan jo ikke sammenligne os med dem, men derfor skal det sandelig gøres mere end godt på det niveau, som vi befinder os på. Det er derfor vigtigt for mig, at der er en masse sange og musik med i revyen, og at der er en god humor. Det er så også sammenholdet og resultatet af det lange, hårde stykke arbejde, vi lægger i det, der gør, at man har lyst til at sætte en ny revy op – samt ikke mindst alle de skulderklap vi får af publikum."

Alle teaterfotos er fra Als Revyen 2011 "Miav – Mon vi får kogALSkab?". Foto: Flemming Berndt.

Er det et bredt favnende publikum, der kommer og ser revyen?

"Ja, det er det", siger Peter Buhl. "Vi prøver med revyens indhold hele tiden at ramme så bredt som muligt. Vi trækker ca. 500 publikummer, som kommer langvejs fra, til en revy, og det er vi rigtig glade for. Det er dog svært at tiltrække det unge publikum, så vores publikum hedder nok 30+."

Hvor mange er der på revyholdet?

"Der er ca. 60 deltagere i alt på holdet. Syv på scenen og resten er backstage inden for sminke, kostume, teknik, musik, tekstforfattere, bestyrelsen osv."

Er det nemt at få de unge med på scenen?

"Nej eller ... Det er ikke så svært at få fat i de unge kvinder, det er mere de unge mænd, det halter med. I år har vi to unge kvinder med på scenen", smiler Peter Buhl.

Hvordan producerer I jeres tekster?

"Jeg står mest for sangene. Enten finder jeg en melodi, som er lavet i forvejen, eller også finder jeg på en selv. Og så vælger jeg et emne og skriver en tekst ud fra det. Vi er mange tekstforfattere på revyen."

Er det vigtigt for kulturlivet på Als, at der er en revy?

"Ja, det tror jeg, at det er. Både for hele Als og for selve lokalområdet her, som vi er placeret i. Vi giver et godt bidrag til kulturlivet, og vi ønsker at udvikle os hele tiden", understreger Peter Buhl. "I 2011 ansøgte vi fx DATS om økonomisk støtte fra Udviklingspuljen til at gennemføre et revykursus med Jan Hertz. Han er professionel revyinstruktør med mange revyer bag sig. Og vi fik bevilget støtte til kurset."

Hvad fik I ud af kurset?

"Det var et virkeligt godt kursus. Vi fik både skældud og ros. Vi fik gode fif til alt; lige fra tekster til koreografien på danse. Vi fik fx også at vide, at vi er alt for sent i gang med at øve på gulvet. Det har vi taget til os, og i år er vi gået i gang med det hele noget før, og det har resulteret i, at vi er endog meget godt med i år. Så det er et kursus, vi har været rigtig godt tilfredse med. Faktisk så glade, at vi har bestilt ham til at komme igen i år", fortæller Peter Buhl.

En af de "attraktive unge kvinder"

Under mit besøg møder jeg også Debbi Thomsen, 22 år, der er en af de unge, som Peter Buhl håber, at der kommer flere af. Hun er med i årets revy – det er hendes andet år i Als Revyen – og jeg spurgte hende om:

Hvordan kom du med i Als Revyen?

"Jeg kom med via Malene, vi går nemlig også til kor sammen. Og på et tidspunkt sagde jeg, at hvis de i revyen stod og manglede en, så skulle hun bare sige til. Det gjorde de så sidste år, og jeg har nu mit andet år i revyen."

Hvad er det, der har drevet dig til at komme igen?

"Det har bare ligget til mig siden barnsben, det med at stå på en scene og spille teater eller synge. Jeg har altid gerne villet have hovedrollerne i skolen. Jeg har altid kunnet lide at synge, så revy er en god kombination af både teater og sang."

Hvordan oplever du sammenholdet på scenen og bag scenen?

"Sidste år havde vi et godt hold, så i år var jeg lidt nervøs, da der kom nye til; hvordan ville det blive i år? Men sammenholdet i år er også godt. Vi klikker bare."

Fik du noget ud af kurset med Jan Hertz?

"Ja, det var rigtig godt – han kunne kritisere, men det var ikke på en sådan måde, at man blev ked af det, fordi man vidste, at han havde forstand på det, og at han gjorde det for vores skyld. Så det var rigtig fedt."

Er du med i Als Revyen om 5 år?

"Det håber jeg, at jeg er, for det er virkelig fedt at være med."

Som amatør har man mange jern i ilden

Peter Buhl er ikke kun instruktør på Als Revyen, han er også formand for Kulturafdelingen. Han kom ind i arbejdet i 1977, og dengang var revyen bare en blandt mange andre aktiviteter i foreningen. Fem år efter blev han instruktør og leder, og han har stort set været det siden. Kulturafdelingen er oprettet for ca. 25 år siden, og Peter har været medlem af bestyrelsen i alle årene, de sidste 10 år som formand. Der er fem medlemmer i bestyrelsen, og det økonomiske fundament kører godt rundt.

Peter Buhl - hvordan ser det ud for dig om 5 år?

"Åh ja, det var et godt spørgsmål. Til den tid er jeg nok ikke længere med, på grund af alderen. Men jeg håber da stadig, at der er noget, som hedder Als Revyen. At der stadigvæk er gang i revyarbejdet."

Pøj, pøj med årets revy

Med de numre, jeg så på denne øveaften, hvor jeg mødte Als Revyen, kan det kun blive en god revyforestilling. Og selvom vi kun var i øvelokalet, så var energien stor, og folk gik meget op i det, de lavede. Stemningen var god og lystig, og der blev grinet med på numrene. Jeg kan også løfte sløret for, at revyen kommer til at indeholde bl.a. en lille pige, der er vild med at slikke, en troende præst, der bliver lidt for troende, og et gammelt ægtepar, hvor konen bestiller mandens gravsten, inden han har stillet træskoene. Ingen tvivl – årets revynumre vil vælte publikum ned af stolene, men forhåbentlig ikke fordi de er helt døde af grin.

Uddrag fra DATS Virkeplan 2011 – 2012:

Vision – DATS vil arbejde for:

- at alle har lige adgang til at udfolde sig kunstnerisk inden for teater,
- at teaterarbejdet bidrager til samfundsdebatten, styrker ytringsfriheden og skaber dialog på tværs af sociale, etniske, religiøse og kulturelle skel,
- at børn, unge og voksne kan mødes i et lokalt og landsdækkende teaterfællesskab, hvor aldersdifferentiering og aldersintegrering er ligeværdige faktorer,
- at teaterarbejdet er med til at gavne den enkeltes udvikling af realkompetencer.

Talmateriale:

Antal medlemsscener og -grupper i 2011: 367 (regulære amatørscener/teatergrupper).

Udviklingspuljen: antal bevillinger: 39 – og samlet tilskudsbeløb i 2011: 166.900 kr.

Der kan ydes tilskud til udvikling og fornyelse af scenens/gruppens repertoire, arbejdsmetode eller udtryksform – eller til aktiviteter, der gennemføres i samarbejde med andre scener/grupper eller kredse.

Aktivitetspuljen: antal bevillinger: 19 – og samlet tilskudsbeløb i 2011: 68.300 kr.

Midlerne til puljen omfatter den andel af kontingentindbetalingerne til DATS, som kommer fra medlemmerne i de nedlagte kredse, og kan kun søges af medlemmerne herfra til bl.a. teknik, produktion og projekter.

DATS' daglige ledelse har ordet

Redigeret af Maria Rosenhjerter

Landformand Lisbet Lautrup Knudsen, næstformand Anders Hind og generalsekretær Kristian Hald Jensen sætter her i fællesskab fokus på en række centrale områder i det daglige arbejde.

Kulturpolitiske udviklinger

DATS har – og skal fortsat have – fokus på at styrke og støtte amatørteaterområdet som en ligeværdig kulturinstitution på linje med andre kulturorganisationer. Det er derfor vigtigt, at DATS hele tiden arbejder på at synliggøre sig som kulturorganisation i den kulturpolitiske debat. DATS skal blande sig i kulturpolitikken og dermed også gå ind i de nødvendige kulturpolitiske diskussioner. Det vil bl.a. sige, at vi stiller krav om at blive høringsberettiget på alle områder inden for det kulturpolitiske område generelt og specifikt på teaterområdet.

I 2011 fik vi en ny regering og dermed også en ny kulturminister. Samtidig har folketingsvalget betydet, at de fleste partier har fået ny kulturpolitisk ordfører. Hvilke konsekvenser, det får for DATS, er ikke til at sige endnu. Men det er vigtigt, at DATS er synlig overfor kulturministeren og de nye ordførere, og at vi får informeret dem omkring DATS' arbejde og betydningen heraf. Konkret har vi fået et møde i stand med kulturministeren i april 2012 og planlægger at aftale møder med de kulturpolitiske ordførere i løbet af foråret.

Den økonomiske krise kradser

Det har kunnet mærkes i de seneste år, at krisen strammer grebet om økonomien, både på landsplan og i kommunerne. Det gør sig også gældende i kulturen, som i mange tilfælde ikke længere ses af beslutningstagerne som en del af vores velfærdssamfunds kerneområde, men mere som flødeskummet på kagen. Selv inden for de partier som prioriterer kunst og kultur, har man måttet neddrose og omprioritere kulturmidlerne. Det er ikke længere givet, at man som frivillig forening får de samme midler som før.

I de sidste par år har vi desværre set flere eksempler på, at medlemsscener og -dramaskoler, som har fået fast kommunal støtte gennem en lang årrække, nu er blevet beskåret eller helt frataget deres støtte. Det er selvfølgelig yderst relevant for DATS at kende til denne udvikling, så vi kan afkode tendenser på landsplan, men desværre har DATS ikke ressourcer til at gå ind i enkeltsager og hjælpe trængte medlemsscener.

Robotstøvsugeren har holdt sit indtog

Frivillighedsbegrebet har i disse år, i hvert fald i politikerøjne, også ændret sig, så man som frivillig nu forventes at være med til at løse samfundsopgaver. Det kan være svært at få politikerne til at forstå, at det gør vi allerede i DATS: et engagement i amatørteater for mennesker i alle aldre styrker det enkelte menneskes kompetencer og åbner for adgang til nye netværk, udfordringer og inspira-

DATS næstformand Anders Hind, generalsekretær Kristian Hald Jensen og formand Lisbeth Lautrup Knudsen. Fotos i artiklen: Peter Rafn Dahm.

tioner i dagligdagen. Det har betydet, at DATS nu bruger flere ressourcer på synlighed og på at blande sig i debatten, og her argumentere for DATS' og vores medlemmers frivillige indsats, som et positivt bidrag til samfundsudviklingen.

Kunstneriske udviklinger

DATS' udgangspunkt: Teater forener kunstnerisk aktivitet med menneskelig udvikling signalerer, at DATS vil både den kunstneriske og den menneskelige udvikling. Amatørteater er bundet af kærligheden til teatret (passionen) og den dertil knyttede personlige udvikling. Som landsdækkende organisation har vi i perioden 2010 – 2012 haft direkte berøring med scener og grupper, der har spillet alt fra traditionelle stykker, historiske egnsspil, til vildtvoksende eksperimenterende forestillinger.

Vi har ydet økonomisk støtte til forestillinger med børn, unge, midaldrende, ældre og gamle, og forestillinger med skuespillere på tværs af generationerne. Kriteriet for tildeling af såvel økonomisk som professionel konsulentstøtte er altid først og fremmest baseret på en overbevisning om, at netop dette stykke/dette projekt har et potentiale for kunstnerisk udvikling.

DATS' kursus- og uddannelsesvirksomhed tager også fat i den kunstneriske udvikling, som et helt centralt omdrejningspunkt for udbuddet. Sammenholdt med en hurtig og smidig administration af kurser, betyder det, at medlemmernes efterspørgsel på kursustilbud, som de har brug for her og nu, meget hurtigt kan gennemføres.

Endelig har vores organisatoriske udvikling også indflydelse på den kunstneriske udvikling, idet vi gennem udviklingen af vores mødesteder for medlemmerne har fået bragt independent teatret (det unge vækstlag) sammen med det mere traditionelle amatørteater. Begge grupperinger har stor glæde af hinanden i form af erfaringsudveksling og inspiration, og der udvises en stor respekt overfor hinanden.

Vækstlagsforestillingen "Sommerhuset" spiller både på Sneskud festival i København, til Qoungafest i Århus og på DATS årsmøde i Haslev. Forestillingen modtager rejsestøtte fra DATS.

DATS Hovedbestyrelsesmedlemmer:

I perioden 2011 – 2012 har Hovedbestyrelsen bestået af følgende medlemmer: Lisbeth Lautrup Knudsen (*landsformand*), Anders Hind (*næstformand*), Jens Damsager, Freddy Harthimmer, Knud Volsing, Lena V. Pedersen og Christine Juul Johansen samt Line Frank Christensen (*1.suppleant*) og Kristina Asmussen (*2. suppleant*).

Områdekonsulenter og kredskonsulenter:

En række dygtige amatører er tilknyttet lands-DATS og DATS Kredse som henholdsvis områdekonsulenter og kredskonsulenter. Som medlem kan du gratis kontakte disse personer, såfremt de findes inden for dit lokale, geografiske medlemsområde, og få hjælp til jeres arbejde med amatørteater.

Læs mere om de enkelte område- og kredskonsulenter inde på DATS hjemmeside: www.dats.dk – se under Kontakt/Kredse og Områder.

Talmateriale:

Midlertidige puljer fra nedlagte kredsområder i perioden 2011 - 2012: Skive – Viborg, Storstrøm, Vendsyssel, Århus og København (samt måske også Region Midtjylland senere i 2012).

Der kan søges om støtte i de eksisterende kredse: Frederiksborg Kreds, Sønderjysk Kreds og Nordvestjysk Kreds, (DATS Region Midtjylland er under nedlæggelse her i foråret 2012).

Nyhedsbreve til politikerne:

DATS sender nyhedsbreve til Folketingets kulturpolitiske ordførere 1 til 2 gange om året – nyhedsbreve sendes også til Regionernes kulturpolitiske udvalg.

DATS sender ikke særlige nyhedsbreve til kommunalbestyrelser og kulturforvaltninger i Kommunerne, men vi fremsender fx Årsskriftet 2012 ved forskellige anledninger.

Historiske vinkler på DATS:

Værdien af teaterarbejdet er helt centralt. På det stiftende møde i DATS i 1948 udtalte Just Thorning: "Amatørteatret er en målbevidst, kunstnerisk udfoldelse, en forløsning af kunstneriske kvaliteter hos den enkelte, en nyttiggørelse af det levende teaters opdragende og karakterdannende værdier." Og her over 60 år senere er værdigrundlaget for DATS' arbejde fortsat at finde direkte i ånden af mange års kontinuerligt arbejde, der trækker en direkte linie fra fortiden gennem nutiden på vej mod fremtiden: "Teater forener kunstnerisk aktivitet med menneskelig udvikling".

Vækstlaget blomstrer i de tre største byer

DATS vurderer, det er vigtigt, at den udvikling, der begyndte for 10 år siden med indsatsen i forhold til vækstlagsmiljøerne i København og senere blev fulgt op i Aarhus og Odense, fortsættes også i andre byer. Vi skal sikre, at såvel det mere traditionelle amatørteater som det nye, vilde, uvejsomme får tilbud, der udvikler nye tanker, forestillinger og metoder. Såvel det etablerede som "ikke etablerede" amatørteatermiljø er vigtige som fødekæde til det professionelle teater, og vækstlagsmiljøerne giver i øvrigt ofte inspiration og mod til de mere traditionelle scener og grupper ved præsentationer på DATS festivaler.

DATS' kunstneriske input til vækstlagsmiljøerne består i: feedback på forestillinger fra DATS' professionelle konsulenter i forbindelse med festivaler og andre mødesteder, bevillinger fra vores økonomiske støttepuljer samt egentlig konsulenthjælp på konkrete forestillinger. Endvidere er DATS' vækstlagsmedarbejder i høj grad katalysator for en organisatorisk udvikling i vækstlagsmiljøet. Ligesom DATS har lavet en række kurser og workshops målrettet vækstlagsmiljøerne, samt støttet økonomisk op om vækstlagsmiljøernes festivaler i København og Aarhus.

At være aktør på det kulturelle område

I takt med DATS Kredsenes lukning – der er i øjeblikket kun 3 kredse tilbage – er det landsDATS' opgave at støtte vores lokale scener og grupper i oprettelsen af lokale kulturnetværk i forhold til Kommunerne som primære støtteeivere. Vi iværksatte allerede for år tilbage det første pilotprojekt med henblik på at få skabt lokale amatørteaternetværk, og dette bliver i 2012 fulgt op af et nyt udviklingsprojekt, der vil undersøge de forskellige aktørers behov og ønsker til et samarbejde i en række udvalgte kommuner.

DATS forventer at følge op på projektet ved bl.a. i årene fremover at lave flere oplysningsmøder, inspirationsdage og erfaringsudvekslinger om de kommunale støttemuligheder og om lobbyisme i forhold til byrådspolitikere m.v. Vi er også i gang med planlægningen af en oplysningsvirksomhed i forhold til Folkeoplysningsloven, samt overvejer på sigt, om DATS' frivillige områdekonsulenter måske kan opkvalificeres inden for dette felt. At være aktør på det kulturelle område – set i forhold til kommunerne – vil ofte også med fordel kunne ske i et samarbejde med andre lokale kulturforeninger, og vi er i DATS også opmærksomme på de regionale muligheder, hvor kultur i samspil med turisme og erhverv ofte vil have potentialer for udvikling.

Midtfyns Amatør Scenes "Stolene" har fået professionel konsulentstøtte fra DATS.

Den danske gruppe Black Box Pangea viste deres "Faustus" forestilling på IATA/AITA festival i Tromsø.

Samarbejdet med andre danske organisationer

I samarbejdet med andre organisationer kan DATS vise sin styrke som amatørteatrets landsorganisation. DATS har en lang tradition for at samarbejde med andre folkeoplysende og kulturelle organisationer. Et samarbejde, der vil blive fortsat og udbygget.

Perioden 2010 - 2012

I perioden 2010 - 2012 har vi haft et tæt samarbejde med bl.a. DUF (Dansk Ungdoms Fællesråd), DFS (Dansk Folkeoplysnings Samråd), AKKS (Amatørernes Kunst og Kultur Samråd) via fælles arbejde i arbejdsgrupper, udarbejdelse af høringsvar, foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg m.m.

En mindre, men vigtig opgave, er også DATS' synliggørelse i diverse foreningers repræsentantskaber samt indirekte repræsentationer, hvor DATS fx er repræsenteret i Det Danske Kulturinstitut via vores medlemskab af DFS.

Eksempler på samarbejder

Vi har i 2012 iværksat et projekt (som nævnt i forrige afsnit) i forhold til etableringen af kommunale netværk, der skal medvirke til at styrke vores scener og grupper. Dette projekt er støttet af DFS og i praksis gennemføres det i samarbejde med AKKS. Projektet har til formål at få startet både lokale teaternetværk og amatørkulturelle netværk i en række konkrete kommuner, samt få lavet en informativ og let tilgængelig håndbog til DATS' og AKKS' medlemmer, og alle andre med interesse for frivillig netværksorganisering i lokal regi. Endvidere er det meningen, at erfaringerne fra projektet skal formidles internt i DATS' organisation (hovedbestyrelses- og kreds- og netværksmøder m.fl.) og implementeres i DATS' arbejde.

I 2010 gennemførte DATS konferencen "Teater under åben himmel". Et samarbejde med Danske Dramatikeres Forbund og Lokalhistoriske Arkiver og støttet af DFS. En konference som skabte nye kontakter og inspirationer på tværs af forskellige faggrupper og forskellige genrer af udendørsspil.

Medlemmerne har glæde af disse samarbejder

Det enkelte medlem oplever måske ikke direkte i sin egen teaterhverdag at kunne måle og veje resultaterne af DATS' mange samarbejder, men på hver deres måde er disse samarbejder med til at styrke hele rammen omkring amatørteaterinteressen. Nogle gange bliver man også direkte involveret fx i form af, at en kommune er udvalgt til at indgå i et projekt, hvor de enkelte amatør-

scener/grupper i denne kommune så deltager i udviklingen af projektet. Mange af resultaterne formidles også på DATS hjemmeside og i publikationer af forskellig art til inspiration for alle interesserede.

Internationalt samarbejde

Verden er blevet global, og behovet for at samarbejde på tværs af grænserne bliver ikke mindre i de kommende år. Men DATS har heldigvis en lang tradition for også at se ud over grænserne.

Amatørernes verden er stor

Amatørteatersamarbejdet i IATA/AITA (International Amateur Theatre Association), NEATA (North European Amateur Theatre Alliance) og det nordiske samarbejde i NAR (Nordisk Amatørteater Råd) har hver for sig sin egen betydning. På alle planer etableres løbende festivaler, workshops, konferencer og ikke mindst: mødesteder for mennesker, scener og grupper og landsorganisationer til gensidig glæde og faglig udvikling. Mødet med "de andre" bliver i en tid som vores mere og mere nødvendigt. Mennesker, der kender hinanden og ser sig selv som en del af et fællesskab på tværs af grænser, vil også i fremtiden være en vigtig forudsætning for den fortsatte udvikling af egen national identitet; at man kan se sig selv i forhold til andre mennesker i andre lande og kulturer.

Danmarks medlemskab af EU har gjort det nødvendigt også at søge indflydelse på den europæiske amatørkulturs vilkår. Derfor har DATS afsat ressourcer til, foreløbig i 2 år, at være repræsenteret i AMATEOS' (European Network for Active Participation in Cultural Activities) bestyrelse, selvom denne organisation ikke specifikt varetager amatørteatrets interesser, men amatørkulturen bredt. Støtten til amatørkulturen i europæisk sammenhæng er i disse år under vældigt pres, og AMATEO kan være, om ikke svaret, så dog en positiv faktor overfor de europæiske udfordringer.

Vi får ny energi og inspirationer med hjem

Internationalt samarbejde er som ringe i vandet. Det er selvfølgelig kun et fåtal af DATS' medlemsscener, der kommer til at opleve at spille i udlandet, men den energi og inspiration, som de grupper, der kommer af sted, får med sig hjem, er uvurderlig. Vi er i DATS overbevist om, at inspirationerne påvirker scenernes hjemlige arbejde, og på denne måde kommer mange flere til gavn. Og DATS' store internationale netværk gør, at der året rundt er gode tilbud til medlemmerne om at deltage på festivaler, kurser og mødesteder i udlandet.

Medlemsdemokrati. Alle medlemmer – unge som gamle – kan stemme på Årsmødet.

Det er også sundt at høre om de forskellige vilkår amatørteatret har verden over, fordi det sætter ens egen situation i perspektiv; det rykker på egne definitioner af amatørbegrebet, når man hører og ser, hvor forskelligt amatørteater tolkes verden rundt.

Kontakt til medlemmerne

Organisationen DATS skal medvirke til at skabe gode rammer for ca. 50.000 aktive amatørteatermennesker i Danmark. Hvis vi fortsat skal kunne udvikle mulighederne for den enkelte aktive teateramatør, er det nødvendigt, at den enkelte også får kendskab til den organisation, som kan medvirke til at udvikle rammerne for teateraktiviteterne. Egentligt lidt af et dilemma: på den ene side skal DATS gerne være så effektiv, at den enkelte ikke behøver at tænke på, om rammerne eksisterer – på den anden side er DATS' forudsætninger for at skabe og udvikle rammerne vores medlemstal. De økonomiske tilskud til DATS hænger altså uløseligt sammen med antallet af medlemmer, der igen hænger sammen med effektiviteten.

En demokratisk organisation

DATS er en organisation, som bygger på tanken om et basisdemokrati, hvor medlemmerne, som en del af deres medlemskab, har mulighed for at gå ind i det organisatoriske arbejde på forskellig vis. I 2002 var der til DATS' årlige Landsrepræsentantskabsmøde (LR) tilmeldt 51 delegerede fra DATS Kredse. Siden er medlemsdemokratiet blevet ændret til, at alle medlemmer af DATS har én stemme på DATS Årsmøde (tidligere LR). I år er der kun tre kredse tilbage, og det betyder, at repræsentanter fra scener og grupper er blevet det bærende demokratiske element i DATS. Vi kan konstatere, at antallet af stemmeberettigede på årsmøderne i denne periode er gået ned, og dette er en udfordring, som DATS forholder sig til og konstant arbejder med at finde løsninger på.

Hvad betyder medlemstallet – og de strategiske overvejelser om at være en serviceorganisation

I de sidste ti år er medlemstallet gået stødt nedad, både hvad angår personlige medlemmer og gruppemedlemmer (scener, grupper, skoler m.fl.).

Det kan enten ses som et legitimeringsproblem eller som en udfordring til DATS' selvforståelse. Er større medlemstal lig med større legitimitet overfor bevilligende myndigheder? Eller er det DATS' store arbejde som serviceorganisation, igangsætter m.v. for alt ikke-professionelt teater i Danmark, som skal udgøre kernen i DATS, og legitimeringen dermed fremstå som uafhængig af, om brugerne af DATS er medlemmer eller ej?

DATS familiekursus på Langelands Efterskole er et helt nyt kursusinitiativ.

En strategisk plan for bedre kontakt til medlemsscenerne handler om begge udfordringer.

Vi hører ofte medlemsscener sige, når de finder ud af, hvor meget de kan bruge DATS til, og hvor meget hjælp der er at hente: "Hold da op, det var vi slet ikke klar over!". En udvidet kontakt til alle medlemsscener/grupper er derfor en del af strategien, der bl.a. iværksættes her i efteråret 2012 i form af en telefonisk kontakt til alle medlemsscener og -grupper. Vi skal forsøge på flere måder at sikre, at alle scener og grupper er klar over, hvad det er, DATS kan tilbyde, og dermed også at gøre dem til mere aktive brugere af DATS, og således forhåbentlig fastholde dem som medlemmer. Derudover handler det også om at sikre, at de mange tilbud, som DATS har i form af kurser m.v., når ud til de primære målgrupper blandt de aktive inden for hver enkelt scene/gruppe og ikke strandede hos fx en formand, der fungerer som kontaktperson for scenen.

Med kredsenes nedlæggelse bliver scener og grupper helt naturligt organisationens primære målgruppe og DATS' nye demokratiske fundament. Så også af den grund er det vigtigt, at DATS optrapper den direkte kontakt til scener og grupper for at involvere så mange som muligt i den demokratiske/organisatoriske del af DATS. En forening er stærkest, når der er kortest mulig vej fra medlem til bestyrelse, og det er der faktisk i DATS!

Hvad kommer der til at være fokus på i de næste år?

- Medlemskontakt og rekruttering.
- Fortsat udvikling af kursus- og oplysningsvirksomheden.
- Synliggørelse af organisationen i kulturpolitiske sammenhænge både nationalt og internationalt.
- Efterspørgslen på professionel konsulentbistand tilsiger, at der bør arbejdes på at få flere ressourcer til disse opgaver.
- Fortsat udvikling af DATS Årsmøde med henblik på at sikre, at medlemmerne involverer sig i organisationens demokratiske processer.
- Fortsat udvikling af Områdekonsulentordningen (frivillige konsulenter under landsDATS).
- Et videre arbejde med at skaffe midler til det unge vækstlag.
- Organisationens og vores tilbud skal holdes i overensstemmelse med det omkringliggende samfunds udviklinger og vores medlemmers ønsker.
- Vi forudser, at vi generelt bliver nødt til i højere grad at prioritere vores ressourcer.

Det store teaterprojekt

Af Maria Rosenhjerte

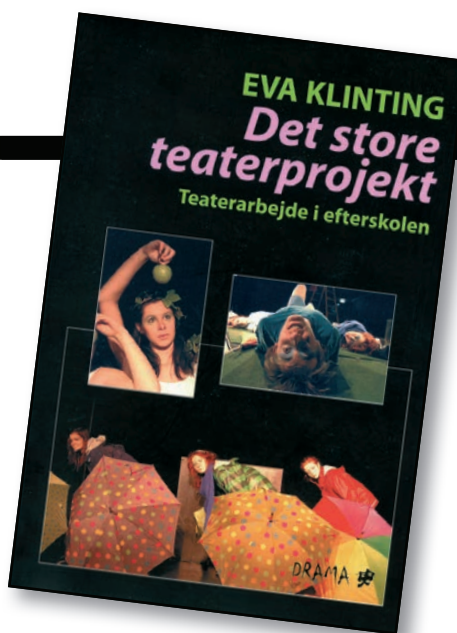
Mange unge vælger i dag – som en del af deres både faglige og personlige udvikling – at tage et år på efterskole. For mange unge fungerer dette år også som en hjælp til at få mere endeligt afklaret, hvilken ungdomsuddannelse de vil fortsætte på. Og så giver et efterskoleophold den unge en næsten unik mulighed for at kunne fordybe sig i forskellige valgfag og linjefag m.v., der tilgodeser den unges måske helt særlige interesseområder – fx teater. Efterskoleområdet har dermed i dag også en væsentlig rolle at udfylde i arbejdet med unge og teater. Det er her, at mange unge får mulighed for at fordybe sig i teatret i et perspektiv, der rummer både teori og praksis – og måske for alvor opdager teatrets mange muligheder.

En fagbog om teater med unge

I 2011 udkom fagbogen "Det store teaterprojekt – Teaterarbejde i efterskolen" af Eva Klinting på Forlaget DRAMA. En bog som tager direkte afsæt i erfaringerne med unge og teater i efterskoleregionen, men også har mange gode inspirationer til teaterarbejdet med unge på fx de mange ungdomshold på amatørscenerne.

Forfatteren fremhæver, at efterskolerne har mulighed for at skabe undervisningstilbud, der ligger uden for fagudbuddet i bl.a. folkeskolen – fx teater. Og at eleverne med interesse for teater ofte kommer med en baggrund inden for dette interesseområde; de har gået til teater i fritiden, før de kom. Og nu vil de så gerne kunne dyrke denne interesse sammen med de almindelige skolefag.

Der er også elever, som vælger en efterskole med særligt fokus på teater, fordi de håber på, at et år på en teater-efterskole kan gøre dem mere afklarede i forhold til en kommende mulig teaterkarriere. Og det er derfor også vigtigt, fremhæver forfatteren, at efterskoler i deres un-

dervisning i teater forsøger at give eleverne et realistisk billede af, hvad det kræver at arbejde med teater. Et forhold, der også kan medvirke til at styrke lysten til bagefter at fortsætte med at dyrke teaterinteressen inden for amatørteater og i vækstlagets eksperimenterende teatergrupper.

Det store teaterprojekt som kursus

I november 2011 blev bogen "Det store teaterprojekt" fulgt op af et kursus med samme titel, der blev udbudt til såvel efterskolelærere som andre interesserede teaterlærere/ledere og instruktører, der arbejder med teaterprojekter, hvor mange unge er involveret. Kurset blev gennemført i et samarbejde mellem Femmøller Efterskole og Scenekunstens Udviklingscenter og blev støttet med en bevilling fra DATS Udviklingspulje. Da bogen var oplægg for kurset, og den er skrevet med baggrund i teaterarbejdet på Femmøller Efterskole ved Ebeltoft, så var underviserteamet på kurset sat til at være teaterlærerne fra netop denne efterskole: Eva Klinting, Bjarne Mosegaard og Karina Krægpøth – suppleret med besøg af skuespiller og instruktør Jens Arentzen.

Efterskolelærere i fuld udfoldelse – under "Det store teaterprojekt" kursus på Scenekunstens Udviklingscenter i Odsherred. Fotos i artiklen: Peter Rafn Dahm.

Kurset strakte sig over 5 dage fra mandag til fredag, hvor DATS på en af kursusdagene besøgte kurset i Nykøbing Sj. og her talte med deltagerne, orienterede om DATS' mange tilbud og fulgte lidt af undervisningen. Deltagerne på kurset fordelte sig på 8 kvinder og 3 mænd – alle efterskolelærere, der arbejdede med teater på forskellig vis. Eva Klinting fortalte, at hun da havde håbet på flere deltagere, men nok måtte erkende, at bl.a. den tidsmæssige ramme for kurset måske var en hindring for et stort fremmøde. Og i evalueringen fra kurset fremgår det også, at man bør overveje at tænke i kortere kurser, selvom alle deltagere på dette kursus udtrykker store glæde ved at have deltaget i kurset.

Evalueringen fra kurset indgår nu i DATS Kursusudvalgs overvejelser om, hvordan vi videre frem kan støtte op om udviklingen af kurser, som også særligt retter sig mod efterskolernes teaterarbejde.

Indtryk fra teaterkurset

Kurset var opbygget som en række moduler med hvert sit særlige fokus, der vekslede mellem teoretiske oplæg, øvelser på gulv og erfaringsudveksling. Og der blev løbende lagt vægt på teaterlærerens funktion i hendes/hans kombination af både at skulle fungere som scenekunstner og pædagog.

Og det var tydeligt, at formen – en vekselvirkning mellem teoretiske indlæg og praktiske øvelser – fungerede

inspirerende for deltagerne i det forløb, som DATS fulgte på kurset. Deltagerne var jo selv fagligt uddannende undervisere, der nu var på kursus, og dermed også vant til, at der stilles krav om at kunne forene teori og praksis i formidler- og lærerrollen i diverse fag i skolesammenhængen.

Uddrag fra Virkeplanen 2011 - 2012:

Under Kunstnerisk udvikling står der bl.a.:

- DATS' arbejde er altid rettet mod at skabe de bedste muligheder for at formidle ny faglig viden, indsigt, inspiration og mulighed for fordybelse gennem uddannelse, kurser, mødesteder, festivaler og støtteordninger.
- DATS' sikrer en høj kvalitet af undervisere/kunstnere i alle vores læringssammenhænge.
- DATS' medvirker til at fremme udviklingen af faglige netværk og erfaringsudvekslinger på tværs af deltagere, enkeltmedlemmer og scener/grupper m.fl.
- DATS tilrettelægger alle sine tilbud og ydelser med henblik på at medvirke til at højne niveauet og skabe mulighed for udvikling hos den enkelte. Der tages i denne sammenhæng hensyn til, at medlemmerne har forskellige behov, der skal søges opfyldt, som fx: begyndere, øvede – individuel læring, gruppekurser – brede kurser og specifikke kurser.

Uddannelser i DATS:

DATS tilbyder to uddannelser – Teateruddannelsen og Lederuddannelsen.

Teateruddannelsen tilbydes til alle med interesse for teater. Den enkelte kursist uddanner sig personligt undervejs, og vender så tilbage til sin scene, gruppe m.v. og bringer sine nye indhøstede erfaringer og inspirationer videre. Uddannelsen består af et sammenhængende kursusforløb, hvor deltagerne beskæftiger sig med de elementer, en teaterproduktion kan bestå af. Uddannelsen gennemføres hvert andet år og strækker sig over et halvt år med en weekend om måneden og afsluttes med 10 dages slutproduktion.

Lederuddannelsen er målrettet direkte til frivillige ledere/instruktører/lærere/pædagoger, der arbejder med børn, unge og teater. Uddannelsen er opdelt i 3 selvstændige kursusmoduler, der omfatter Instruktion, Skuespilteknik og Scenografi, og i 2011 – 2013 suppleres der med vinkler på realkompetenceudviklinger hos børn og unge, der spiller teater. De 3 kursusmoduler kan tages i den rækkefølge, man ønsker det, men de skal alle være gennemført over en 2 årig periode, hvorefter der udskrives diplom på uddannelsesforløbet.

I nogle Kommuner gives der tilskud til, at aktive ledere kan komme på faglige uddannelser og kurser som fx Teateruddannelsen og Lederuddannelsen eller andre af DATS' kurser. Man skal henvende sig i sin Kommune og her undersøge mulighederne.

Et stort teaterprojekt. Langelands Efterskole opfører deres musikdramatiske gendigtning af "Den Uendelige historie".

Deltagerne har i evalueringen tilkendegivet, at de faktisk var lidt begejstrede over, at de kun var efterskolelærere på kurset, idet det betød, at undervisningen kunne tage direkte udgangspunkt i deres fælles virkelighed; efterskolen. Men enkelte har også bemærket, at erfaringsudveksling med deltagere fra andre områder af ungdomsteaterarbejdet dermed ikke var muligt.

DATS bad et par af deltagerne om at fortælle om baggrunden for, at de som efterskolelærere havde valgt at deltage på et teaterkursus:

Jeg elsker at arbejde med teater, men har aldrig taget et seriøst kursus i drama eller teateropsætning. Det har jeg manglet i de 9 år, jeg har lavet teater med efterskoleelever i forhold til, at vi laver teater i temauger.

Tankerne om at komme på kursus, de dukker typisk op efter et overstået teaterprojekt på efterskolen, hvor jeg erkender, at jeg undervejs måske har "mangler noget". Når jeg så lige har fem minutter, søger jeg på forskellige kurser – fortrinsvis hos DATS, det er dem, jeg kender. Men kurserne her ligger oftest i weekender eller ferier, og så bliver de altså nedprioriteret, når man har børn. Jeg har to gange fået afslag af min efterskole på Lederuddannelsen i DATS af økonomiske årsager. Kurset "Det store teaterprojekt" passede så med tid, indhold og økonomi, og så var jeg af sted.

Jeg har ikke tidligere haft et netværk med andre, der arbejder med teater og unge. Men nu – efter kurset i november, har jeg bestemt gode kontakter. Jeg skal bare huske at gøre brug af dem!

DATS kurser i 2011:

Kurser iværksat af Kursusudvalget – enten ud fra udvalgets kursusstrategi eller på baggrund af forslag fra medlemmerne:

- Fundraising, projektledelse og budgetter – Odense
- Det gode teaterfoto – Frederiksværk
- Digitalt lys – Tåstrup
- Lyskursus for instruktører – Herning
- Performance kursus – Frederiksberg
- Lyskursus for unge – Herning
- Teatersminke – Randers
- Skuespilkursus for unge – Odense
- Forum Teater – Brenderup,
- Dramatisk skrivekursus – Langeland
- Introduktion til digitalt lys – Skanderborg
- Introduktion til digitalt lys for begyndere – Janderup
- Komikken, figuren – Aalborg
- Lysinspirationsarrangement – Aabyhøj
- Teaterkursus for unge – Herning
- Skuespilkursus for unge – Roskilde
- Sminkekursus, speciel effects – Odense
- Lyskursus, lys, lyd og video på PC – København
- Masterclass – Frederiksværk
- Karakterens fysiske adfærd – Århus

Teater i vækstlagsmiljøerne

Af Marion Vick

”Teatervækstlaget fremstår samlet, nyskabende, stort og sprudlende frem for fragmenteret og i intern kamp, som det gjorde for få år tilbage.”

Sådan lød en af de begejstrede beskrivelser af vækstlaget, da det aarhusianske teatervækstlags-netværk Quonga fyldte 5 år i oktober 2011. Men beskrivelsen kunne lige så godt have været brugt om andre større byers teatervækstlag i Danmark og den landsdækkende forbindelse, der er ved at opstå på tværs af miljøerne i København, Aarhus og Odense, under navnet SAMSON.

DATS satte gang i udviklingen

I oktober 2006 tog DATS' daværende studentermedhjælper Arne Johannsen kontakt til scener og grupper i aarhus-området for at finde aktører i vækstlaget i Aarhus. Han samlede syv initiativrige vækstlagsaktører, der kom fra meget forskellige baggrunde. Kenn Lund Nielsen og Ane Kirk Uhrenholt benyttede begge Rosenteatret til deres projekter, men var i øvrigt engageret i meget forskellige projekter forskellige steder i byen. Ulrik Sarp Hansen og Katja Skov Linde var begge kommet til Aarhus med teatergruppen Gromada, en gruppe dannet af tidligere elever fra Herning Højskole. Henrik Szklany, Morten K. Roesen og Julie Maj Jakobsen var alle nye tilflyttere til byen, som Arne kendte fra blandt andet Dramatoriet i København og DATS' ungdomsarrangementer. Fælles for Kenn, Ulrik, Henrik og Morten var desuden, at de alle var studerende ved dramaturgistudiet på Aarhus Universitet. Dermed repræsenterede de første syv aktører allerede både et etableret kendskab til byen og tilflytternes nysgerrighed, og de fik sammen lagt nogle solide grundsten til det, der ændrede det eksisterende aktivitetsbillede i Aarhus.

Den tidligere studentermedhjælper Andreas Boeskov havde før aarhus-initiativet været opsøgende i København, og de senere studentermedhjælper/vækstlagsmedarbejdere Christine Juul Johansen og Liv Helm har efterfølgende været det i Odense.

Quonga er "limen" i Aarhus

Ved initiativets start i 2006 var teatervækstlaget næsten ikke-eksisterende i Aarhus. De grupper, der lavede teater, var få, og de havde ingen motivation for at samarbejde. Dette billede har gennem de sidste 5½ år ændret sig radikalt. I dag sprudler det aarhusianske teaterundergrundsmiljø af vækstlagsgrupper. Der opstår løbende samarbejder og venskaber på kryds og tværs af miljøet, og fokus er ikke længere på overlevelse og hanekamp, men på fælles udvikling og dygtiggørelse.

Limen mellem grupperne og katalysatoren bag denne udvikling i Aarhus er netværket Quonga, der i dag er en frivillig drevet netværksforening med over 40 aktive arrangører og mere end 700 kontakter, som løbende gør brug af festivaler, workshops, kurser og caféarrangementer. Quonga holder til daglig til i projekthuset Frontlø-

berne i Aarhus. Og ud over at lave arrangementer arbejder netværksforeningen også kulturpolitisk på at skabe bedre vilkår for teatervækstlaget.

Netværksforeningen blev i 2011 indstillet af DATS til Dansk Ungdoms Fællesråds Foreningspris, og den blev nr. 2 blandt de indstillede foreninger.

Vækstlagsmiljøerne lever i og ud fra storbyerne

Quonga er heldigvis ikke et enestående fænomen, både København og Odense præges af sprudlende teatervækstlags-miljøer, og begge steder er væksten motiveret ud fra samme opskrift: en opfordring, lidt økonomisk hjælp på vejen og et udgangspunkt, der tager afsæt i, hvad den enkelte bys aktører ønsker og har behov for. Resultatet er, at der i landets tre største byer opleves vækst og fremdrift på området.

De samlingssteder, der – ud over Quonga – markerer sig i dag, er:

- Huslejeforeningen TeaterHUSET og festivalen Vildskud i København. To vigtige samlingspunkter for uafhængige grupper og vækstlagsgrupper i hovedstaden. Sammen skaber de øveplads og visningsmuligheder for et bredt publikum. Vildskud har eksisteret siden 2003, og TeaterHUSET siden 2005.
- Teaternetværket UnderVærket i Odense. Et nystartet netværk fra 2010 - 2011, der vil skabe bedre muligheder for unge teaterfolk i Odense og omegn. Netværket har i løbet af det første år skabt projekter, der engagerer teaterinteresserede unge i Odense og omegn. Og netværket fortsætter sit arbejde for at skabe bedre vilkår og en øget interesse for de unge teaterinteresserede på Fyn.
- I perioden 2012 - 2013 har DATS kig på nye større byer for udviklingen af vækstlagsinitiativer.

Samarbejdet mellem vækstlagsmiljøerne

Ud over at mødes lokalt arrangerer de forskellige netværk også møder på tværs af landet. Møderne foregår oftest i forbindelse med festivaler og workshops, og i 2011 er det blevet besluttet at organisere kontakten i et landsdækkende netværk under navnet SAMSON. Den nationale netværkstanke er meget ny, men på de første møder er målet med SAMSON blevet formuleret til at være: en udvidelse af det netværk, der allerede eksisterer

Glimt fra Quongas 5 års fødselsdagsfest fejret på Godsbanen i Århus. Fotos i artiklen: Peter Rafn Dahm.

uformelt. Initiativtagerne bag foreningen har formuleret behovene i tre overordnede værdisætninger:

- SAMSON skal være vækstlagets "fagforening".
- SAMSON skal skabe synlighed indadtil og udadtil.
- SAMSON skal skabe rum for sparring, udvikling og fællesskab.

Ind til videre har møderne i høj grad handlet om struktur og kommunikation, og det er derfor spændende, hvilke konkrete projekter der i 2012 kommer til at præge netværket.

Vækstlaget er en fortælling om samtiden

Successhistorien om netværksdannelse i teatervækstlaget anno 2012 kan selvfølgelig kun fortælles, fordi der til alle tider vil være håbefulde unge mennesker med drømme og ambitioner. Men netværksdannelserne er også en fortælling om samtiden, og de behov der eksisterer her.

Teatervækstlagsmiljøet er præget af fremgangs- og nedgangstider. I 1980'erne og 1990'erne var der også megen aktivitet i vækstlaget, og de mange grupper og tiltag, der opstod dengang, kunne leve på grund af tidens regler for beskæftigelse. Der var plads til at udvikle og udfolde sig, også selvom arbejdsløsheden var stor, og det var især frugtbart for teatermiljøet og andre kunstmiljøer.

Det var tiden, hvor det, vi i dag kender som "et fjumreår", stadig var anerkendt som "et dannelsesår". I takt med at der blev færre arbejdsløse, beskæftigelsesreglerne strammes, og rammemuligheder som Den Fri Ungdomsudannelse blev lukket, skete der omkring årtusindeskiftet en udsultning af teatervækstlaget. Og det er denne udsultning, der har skabt et vakuum – et behov for læring, for samling, for gensidig inspiration, for at blive hørt og set og for at skabe alternative muligheder i et stramt og rigtigt uddannelses- og dagpengesystem. Med andre ord er det denne udsultning, der skaber en modreaktion og en fremdrift inden for vækstlagsteater-miljøet i dag.

Netværksdannelserne viser altså et behov for en fælles platform og en fælles løsning, men derudover er netværksdannelserne også det samlingspunkt, der skaber plads til forskellighed. I de lokale og det nationale netværk mødes vækstlagsaktørerne i et forum, hvor fællesnævneren er motivation, og ambitionsniveauet frem for alt udspringer af et kunstnerisk fokus. Aktørerne behøver ikke fremstå som en homogen masse, der laver præcist den samme type teater. Derfor er netværkene også et forum for gensidig og uforpligtende inspiration.

Det er svært at spå om fremtiden, men skal jeg alligevel gøre et forsøg, vil jeg mene, at netværksdannelserne er kommet for at blive. Teater er en holdsport, og de eksisterende netværk viser, hvor langt man kan komme ved at spille sammen. Hvem ved, måske ser vi om ganske få år et nyt netværk skyde frem, fx i Aalborg eller Esbjerg?

Uddrag af DATS Virkeplan 2011 - 2012:

Kulturpolitisk målsætning

DATS vil medvirke til:

- at fremme og styrke kunstnerisk og kulturel fornyelse af teatret i Danmark,
- at skabe forståelse for sammenhængen mellem det kunstnerisk arbejdende amatørteater, det semiprofessionelle teaterområde og de professionelle teaterudøvere og institutioner,
- at støtte teatrets udvikling gennem udvekslingen af erfaringer og ideer på tværs af landegrænserne.

Talmateriale:

DATS støttes af Kulturministeriet – og i 2011 modtog vi: 3.684.000 kr.

DATS støttes af DUF (Dansk Ungdoms Fællesråd) – og i 2011 modtog vi: 835.000 kr.

Kontakt til det unge vækstlag:

København: TeaterHuset – www.teater-huset.dk
Stiller scene til rådighed for forestillinger, arrangerer kurser m.v. og samarbejder med den årlige Vildskud-festival, der er en festival for uafhængigt teater. Her bor også Dramatoriet, der er et skrivestue og netværk for vækstlagsdramatikere.

København: Bühne – www.buhne.dk
Er et scenenettværk i København for unge kunstnere, der vil udvikle sig på, foran og bagved scenen.

Århus: Quonga – www.quonga.dk
Er et åbent foreningsnettværk, der arrangerer kurser, workshops og Quonga-festival hvert år.

Odense: UnderVærket – www.undervaerk.dk
Er et vækstlags/independent teaternettværk i Odense.

Netværkene er i gang med at udvikle et fælles nationalt samarbejde under navnet SAMSON.

Når drømmen går i opfyldelse – mød en kommende skuespiller

Af Maria Rosenhjerfte

Det er december, vintermørket har sænket sig over Odense, mens julens komme signaleres med guirlander og røde hjerter, der spejles i gadernes våde asfalt. Bilen er parkeret, og jeg er lidt tøvende på vej ind i en stor, mørk baggård indrammet af fem-etagers boligblokke med svalegange og glasindgangsdøre, der lyser forsonende ud i mørket. Hvor mon ... ah, der er en elevator, og nu går turen hurtigt op til 2. sal, der tælles numre på lejlighederne, fingeren sættes på ringeklokken, døren åbnes, og Kasper Dalsgaard, 1. årselev på Skuespillerskolen i Odense, står lige foran mig og siger med et stort smil: "Velkommen til – kom ind i varmen". Og sådan tænker jeg, at det nok også må føles at være kommet ind på en af Danmarks tre statsanerkendte skuespillerskoler; endelig inde i varmen.

Et nyt liv begynder

Kasper flytter i sommer 2011 til Odense efter at have boet en række år i København. Han er kommet ind på Skuespillerskolen i Odense og har fået en lys 44 m² stor ungdomsbolig via Odense Kommune, der tilbyder en boliggaranti til alle nyttilflyttende studerende i kommunen. "Jeg havde flere boliger at vælge imellem, men faldt for denne her med en fin stue, åbent køkken og badeværelse", fortæller Kasper. En af væggene er dekoreret med gamle LP plader, som han har fået af sin mor, og en stor seng, et spisebord, en lille sofa, en lænestol og et gammelt fjernsyn fylder op i rummet. "Der er jo stadig god plads til at bevæge sig rundt, og hvis jeg læner mig ud af vinduet, kan jeg også se vand", siger han med et grin.

"Men det har været en stor omvæltning at flytte fra kæreste, venner og familie, så jeg har nok valgt udelukkende at fokusere på, at jeg ikke flyttede til Odense, men flyttede til en skole", forklarer han med en pludselig alvor i stemmen.

Lejligheden ligger midt i Odense og kun en kort cykeltur fra skuespillerskolen, hvor eleverne tilbringer det meste af deres tid i dagtimerne og ofte også om aftenen, og derfor har mulighed for at tilmelde sig en madordning på skolen til frokost og aftensmad. "Så i køleskabet står der nærmest kun mayonnaise og mælk til Ness-kaffen, hovedmåltiderne spiser jeg jo de fleste af ugens dage på skolen sammen med andre elever", forklarer Kasper.

Økonomisk hænger hverdagen sammen med en kombination af SU og SU-lån. Huslejen incl. varme koster 3/4 af SU'en, og der er ikke tid til at have et fritidsjob ved siden af. Faktisk har Kasper skrevet en elevkontrakt med skolen, der dedikerer ham til at koncentrere sig fuldt ud om skolen. Så han har valgt at supplere SU'en med lån, fordi, som han siger: "Jeg besluttede mig for, at jeg vil leve et ordentligt liv under uddannelsen, og lige nu gider jeg ikke bekymre mig om, at lånet en dag skal tilbagebetales."

Kæresten er også skuespillerelev

Mange weekender går turen til København, hvor Kaspers kæreste bor. Hun er skuespillerelev på 2. år på Statens

Kaspers elevfoto lånt fra Skuespillerskolens hjemmeside.

Teaterskole. "Det er ret fantastisk, at vi begge er i gang med en uddannelse til skuespiller", funderer Kasper,

Hverdagen på skuespillerskolen

En almindelig hverdag – for de 8 elever (4 kvinder og 4 mænd) på 1. år på uddannelsen i Odense – kan ofte se sådan ud, fortæller Kasper:

8.30 – 10: Fysisk morgentræning.

(fx yoga, pilates, bioenergi, fysiodramatik m.v.)

10 – 10.15: Pause med bad efter den fysiske træning.

10.15 – frokost: Enkeltfag for den individuelle elev på nogle dage, og andre dage er der fællesforløb for hele 1. årgang.

(enkeltfag omfatter tale, sang, musik, repetition og en speciel tilgang til fysioterapi)

Efter frokost – 18: Drama

(drama er forskellige metoder til og udtryk i teaterarbejdet)

Aftensmad: (for de der er tilmeldt, og som betaler for det)

Aften: Her har man tit hjemmeopgaver for til næste dag, som skal løses enten alene eller sammen med andre, så man opholder sig ofte videre på skolen til dette.

23 – 7: Sove – og man sover godt, siger Kasper.

mens han kigger på sine hænder, vrider dem lidt og fortsætter, "men det er også vigtigt, at man har et liv uden for skolen, fordi skolen fylder så meget. Jeg er jo så lykkelig over, at jeg er kommet ind, det er noget af det største, der er sket i mit liv, men det er det jo også at have en kæreste og nogle gode venner – og det er lidt dem, der er brændstoffet til bilen, så ...", siger han og falder hen i tanker.

"Vi bruger også hinanden meget rent fagligt, fordi vi går i de samme studiemiljøer og på den samme uddannelse blot på forskellige skoler. Og det har vi stor gensidig glæde af", understreger Kasper. Han tror ikke, at de en dag efter endt uddannelse vil komme til at stå overfor hinanden som konkurrenter i skuespillerfaget. "Jeg tænker, at vi vil være hinandens støtte", det er jo en kæmpe gave at have en, der forstår en så meget; at være inden for dette fag er tidskrævende og energikrævende og ...". Igen bliver han stille og fjern i blikket: "Det er næsten en luksus, at vi har hinanden."

Når legen bliver til alvor

Kasper er født i Sæby i Nordjylland, men kort efter fødslen flytter familien til Fanø, hvor Kasper har sin skolegang indtil 5. klasse. Herefter flytter han med sin mor til Esbjerg, hvor han også går i gymnasiet efter et år på Vostrup Efterskole.

Efter gymnasiet tager han et halvt år ud at rejse sammen med et par venner, og de turnerer bl.a. rundt i Asien. Da han kommer hjem igen, er alle vennerne flyttet til København, og Kasper beslutter sig for at flytte med; det er jo åbenbart derovre, at tingene sker.

Kasper har altid syntes, det er sjovt at optræde, og han begynder at gå til amatørteater i Esbjerg som 11 årig og

Definition på amatørteater:

Amatørteatret i Danmark er defineret ved, at skuespillerne ikke modtager løn for deres indsats.

Omvendt kan der sagtens medvirke lønnede dramatikere, instruktører, scenografer, musikere m.fl., alt sammen for at styrke den kunstneriske indsats på scenen.

Uddrag af DATS Virkeplan 2011 – 2012:

Værdigrundlag

"Teater forener kunstnerisk aktivitet med menneskelig udvikling."

Hovedbestyrelsen, kredsene og medlemmerne arbejder på i alle sammenhænge at synliggøre DATS' værdigrundlag for teaterarbejdet.

Kasper i dobbeltrolle som kursusleder – og medspiller – på DATS' Teateruddannelse 2010. Foto: Peter Rafn Dahm.

Forberedelserne til optagelsesprøven

Da Kasper startede med at forberede sig til optagelsesprøven på en skuespillerskole, var det første, han gjorde, at orientere sig rundt i teatermiljøet for at finde en professionel underviser (fx en uddannet skuespiller), der ville læse med ham, vejlede ham og finde hans tekstmateriale.

At læse hos en skuespiller koster penge i form af timeløn til underviseren og måske egne transportudgifter.

Kasper havde løbende i årene op til prøven spillet seriøse roller i amatørteatret og gået på teaterkurser under DATS, som han bl.a. fandt frem til via emnet Kurser & Uddannelse på DATS hjemmeside.

Da han var dumpet to gange, begyndte han at lede efter kurser, der specifikt kunne gavne ham direkte målrettet optagelsesprøven. Kasper opdagede her, at der i København og Esbjerg, som de eneste steder i landet, blev udbudt TeaterGrundKurser, som han blev optaget på. Ansøgere til TGK skal være mellem 16 – 25 år, og adgang til kurset foregår gennem en optagelsesprøve.

Først den 4. gang han forberedte sig til en optagelsesprøve, fandt Kasper en underviser, som han i dag oplever ikke bare var en underviser, men også en samarbejdspartner. Og det, vurderer han, har betydet noget helt særligt for hans sidste forberedelsesarbejde til denne prøve.

deltager i de årlige sommerspil, hvor det mest er det sociale, som trækker. Det er først, da han kommer på efterskole, at han oplever, legen bliver til alvor. Her får han en teoretisk og praktisk viden om at spille teater, der betyder, at han som 16 årig erkender: jeg tror, at jeg vil være skuespiller.

Undervejs i gymnasiet engagerer han sig igen i amatørteater og spiller flere roller i teaterstykker, som en amatørscene i Ribe opsætter og turnerer med. Oplevelser, som kun bekræfter ham i sit valg om at blive skuespiller. Og som 20 årig starter Kasper med at forberede sig på, at han skal i gang med at søge optagelse på skuespillerskolen.

Parallelt med forberedelserne engagerer han sig i frivilligt amatørteaterarbejde på et organisatorisk plan og stiller op til Hovedbestyrelsen i DATS, hvor han bliver indvalgt i 2009 og i 2010 vælges til næstformand. Han har fået lyst til også at prøve kræfter med det ledelsesmæssige perspektiv i teaterarbejdet.

Som 24 årig lykkes det for Kasper i hans 4. forsøg at komme ind på en skole; han går glat igennem første-, anden- og tredjeprøven og bliver optaget på Skuespillerskolen i Odense. Og afvikler herefter alle øvrige teateraktiviteter, han har haft gang i.

At søge optagelse er en stor udfordring

"De første tre gange jeg søgte optagelse, nåede jeg aldrig længere end til førsteprøven, og det var et nederlag, der var hårdt, når man er så seriøs i forberedelserne, som jeg var", fortæller han. "Efter det tredje nederlag knækkede filmen for mig, jeg fik en regulær nedtur og måtte søge psykologhjælp. Men forløbet lærte mig også en masse, og mens jeg kravlede op ad stigen igen, begyndte jeg at se på mig selv på en ny måde."

"Jeg fik afklaret, at jeg ville søge igen, men denne gang ud fra mig selv. De tidligere gange havde jeg søgt, fordi jeg mente, at jeg burde søge – den 4. gang søgte jeg, fordi jeg valgte at søge", forklarer Kasper og ser meget intenst på mig. "Og det er nok hele kernen – det jeg har fundet ud af, når man vil søge ind: hvis man ikke tager ansvaret for sig selv og sin prøve, så kan det være det samme. Der er ikke nogen lærer, som kan gøre det for dig."

Han tænker lidt og fortsætter: "Du skal have en selvbevidsthed, der virkelig vil noget, ellers forstår du ikke tingene til bunds i prøvesituationen; de (*censorerne*) spotter lige med det samme, hvis der er noget, som ikke kommer fra dig. Øjne udefra i forberedelsesfasen op til optagelsesprøven på en skuespillerskole kan kun bruges til at indikere, hvad der fungerer eller ikke fungerer udadtil – alt andet skal komme inde fra dig selv", afslutter Kasper med et lille smil. Han er afklaret – og i fuld gang med at realisere drømmen om at blive professionel skuespiller.

Skuespilleruddannelsen

• Tilmelding til optagelsesprøven

Tilmelding til optagelsesprøven er i november. Der er fælles ansøgningssskema til de 3 statsanerkendte skuespillerskoler i Danmark: Statens Teaterskole i København, (det koster 500 kr. at søge), Skuespillerskolen i Århus, (det er gratis at søge) og Skuespillerskolen i Odense, (det er gratis at søge). Der er årligt mellem 500 – 700 personer, der søger om optagelse på de 3 omtalte skuespillerskoler.

• Forløbet af optagelsesprøven

1. prøven gennemføres i januar. Går man videre her, så fortsætter man til 2. prøven, der finder sted i februar. Og går man herfra videre til 3. prøven, gennemføres denne en uges tid efter 2. prøven. Begge de sidste prøver foregår over flere dage.

• 1. prøven

Til 1. prøven skal du forberede to opgaver for juryen. Den første opgave skal være en tekst fra et dramatisk værk på max. 3 minutter. Den anden opgave er en non-verbal, fysisk opgave, som du skaber på baggrund af en film eller et teaterstykke på max. 1 minut. Der udvælges her ca. 60 – 80 aspiranter (ansøgere), som går videre.

• 2. prøven

Til 2. prøven skal du spille teksten fra 1. prøven og vise den fysiske opgave fra 1. prøven samt spille en ny tekst, synge en sang og improvisere i grupper. Der udvælges ca. 20 aspiranter, som går videre til 3. prøven.

• 3. prøven

Til 3. prøven skal du arbejde med improvisationer, kropstræning, dine tekster, stemmeprøve, dramatiske og fysiodramatiske øvelser af forskellig art i større eller mindre grupper, samt udvalgte scener, som udleveres efter den første dag. Du skal synge en sang efter eget valg med akkompagnement, og prøven rummer desuden en personlig samtale med juryen (censorerne).

• Uddannelsens forløb

Uddannelsen er opdelt i et 2-årigt basisforløb og en 2-årig overbygning. På basisforløbet får du en grundlæggende indføring i skuespilteknik. I løbet af studietiden får du mulighed for at afprøve og udvikle forskellige sider af dit talent i roller inden for både tragedien, komedien og det moderne drama. Desuden er der kurser i sminkning, film- og radioteknik m.fl. På uddannelsens 3. år er indlagt praktik på et teater. På det 4. år arbejder du videre med dit personlige udtryk og deltager i flere forestillinger, der vises for et særligt indbudt publikum.

• Arbejde efter uddannelsen

I en beskæftigelsesrapport udarbejdet af Danmarks Statistik for perioden 2008 fremgår det, at fordelingen på at få arbejde efter uddannelsen er: ca. 40 % af uddannede fra Skuespillerskolen i Odense er i fuld beskæftigelse, ca. 30 % er i næsten fuld beskæftigelse, ca. 25 % er i delvis beskæftigelse og ca. 5 % er uden arbejde.

NEATA festivalen 2012 - Sønderborg

Af Kristian Hald Jensen, Amanda Uetea Hald og Peter Rafn Dahm

I starten af august måned 2012 er DATS sammen med Sønderborg Kommune vært for den 7. officielle NEATA-festival. En nordisk - baltisk teaterfestival som afholdes hvert andet år.

Over 200 teaterfolk fra 12 teatergrupper fra 11 forskellige lande mødes i 5 dage til et brag af en teaterfestival, hvor alle interesserede, fra såvel Sønderborg som resten af Danmark, er inviteret gratis med som tilskuere til forestillingerne.

Diskussioner og workshops bliver ledet af professionelle teaterfolk og er på den måde sikret et højt fagligt niveau. Forestillingerne vil blive spillet på deres originalsprog, mens diskussioner og workshops primært vil foregå på engelsk.

NEATA-festivalen er kernen i det nordisk-baltiske amatørteatersamarbejde. Det er her teaterudøvere mødes, ser og diskuterer hinandens forestillinger og deltager i workshops på tværs af deres respektive grupper og lande. Det er også her nye kontakter knyttes og aftaler om udveksling, besøg og mindre samarbejdsprojekter mellem to eller flere lande laves.

DATS har været aktiv i NEATA-samarbejdet lige fra starten i 1998. Et samarbejde som er meget frugtbart og med til at give ny gensidig inspiration til amatørteaterarbejdet i hele regionen, kunstnerisk såvel som organisatorisk.

I forbindelse med NEATA festivalen har DATS taget initiativ til to sideprojekter, som yderligere vil styrke samarbejdet og netværksdannelsen mellem de nordiske og baltiske lande; NEATA Youth projektet 2012 og DigiDeLight projektet.

NEATA Youth projektet 2012

Amanda Uetea Hald, som er dansk NEATA Youth-repræsentant og primusmotor i planlægningen af og fondsøgning til at realisere NEATA Youth-projektet 2012 fortæller om projektet og tankerne bag:

I forbindelse med vores første NEATA Youth møde i Estland, sommeren 2010, besluttede vi, at et af vores fokuspunkter skulle være at give unge, uden tilknytning til en teatergruppe, muligheden for at arbejde med teater på tværs af de nordiske og baltiske lande.

Der er jævnligt festivaler, der giver mulighed for at udveksle oplevelser og erfaringer gennem forestillinger med etablerede grupper fra forskellige lande.

NEATA Youth vil gerne give alle unge i alderen 18-25 år, der brænder for teater, en mulighed for at opleve et internationalt fællesskab omkring en festival. Derfor har vi valgt at etablere en intens workshop med en professionel

Sønderborghus i hjertet af Sønderborg bliver omdrejningspunktet for NEATA festivalen – med festivalkontor, kantine, teatersal og teatercafe. Alle fotos: Peter Rafn Dahm.

instruktør i forbindelse med sommerens NEATA-festival i Sønderborg.

Workshoppen starter 10 dage før festivalen, og der er plads til 24 deltagere jævnt fordelt fra alle de nordiske og baltiske lande. De skal i fællesskab med instruktøren, Moqi Simon Trolin fra Teatret Mungo Park i Kolding, producere en forestilling, der skal vises sammen med de andre forestillinger på festivalen.

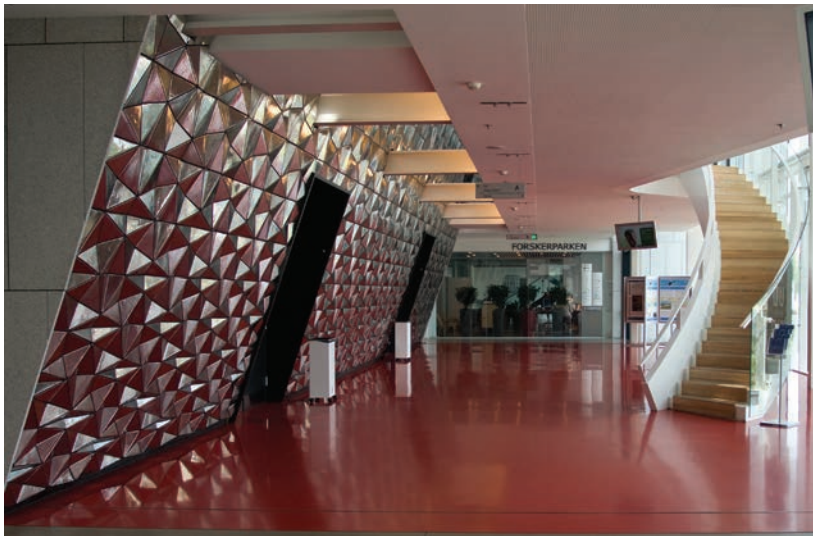
Jeg tror, det er en unik mulighed for at møde andre unge med samme passion for teater og herunder styrke udviklingen af et netværk mellem de unge.

Vi lægger et stort arbejde i at få et højt niveau på work-

Det nordisk-baltiske samarbejde i NEATA:

DATS er aktiv i det nordisk-baltiske samarbejde, som foregår i regi af NEATA – North European Amateur Theatre Alliance. Der afholdes NEATA festival hvert andet år – den 7. festival bliver afholdt i august 2012 i Sønderborg med DATS og Sønderborg Kommune som vært. Udover festivalen er der løbende forskellige samarbejds- og udvekslingsprojekter mellem NEATA-landene. NEATAs bestyrelse, som består af formanden eller næstformanden fra hver af de 9 medlemslandes landsam amatørteaterorganisationer, mødes en gang om året. DATS' næstformand, Anders Hind, blev i juli 2011 valgt til vicepræsident for NEATA, og DATS varetager endvidere sekretariatsposten for NEATA.

I 2010 blev NEATA YOUTH etableret som et selvstændigt forum for unge fra NEATA landene.

Alsion, Sønderjyllands Symfoniorkesters koncertsal skal rumme DigiDeLight symposiet.

Det flotte og moderne Sønderborg Teater bliver N

shoppen, og vi har fået nogle gode og ambitiøse ansøgninger fra interesserede deltagere, så jeg tror, det bliver et spændende projekt, som jeg glæder mig meget til at afvikle. Workshoppen kommer til at arbejde ud fra festivalens overordnede tema "Kultur over grænser - teater over grænser". Jeg synes, det er interessant at formidle og forstå kulturen i de enkelte lande gennem teater eller andre former for kunst. Selv de mest moderne udtryksformer og genrer har rødder i nogle traditioner, der går mange hundrede år tilbage. Jeg tror, det bliver sjovt og spændende at mikse de forskellige udtryk i en samlet forestilling.

Internationale samarbejdspartnere:

NAR – Nordisk Amatørteaterråd, Norden

NEATA – North European Amateur Theatre Alliance, det nordisk-baltiske område

NEATA YOUTH, en ungdomsafdeling under NEATA.

IATA – International Amateur Theatre Association, verdensorganisationen

EDERED – et europæisk teatersamarbejde på børne- og ungdomsteaterområdet

Det nordiske samarbejde i NAR:

DATS er aktiv i det nordiske samarbejde, som foregår i regien af NAR – Nordisk Amatørteater Råd. Der afholdes et til to møder om året med en til to repræsentanter for hvert land. På møderne koordineres og planlægges aktiviteter, som er af fælles nordisk interesse. Bl.a. Nordisk børneteaterfestival, som forsøges afholdt hvert andet år. Værtskab for møderne og sekretariatsposten går på skift mellem landene. NAR fungerer endvidere som et fælles kulturpolitisk talerør overfor bl.a. Nordisk Ministerråd.

DigiDeLight projektet

Peter Rafn Dahm, DATS' Scenografikonsulent, som er idémand bag DigiDeLight-projektet i Sønderborg i forbindelse med NEATA-festivalen, fortæller om projektet, og de mange muligheder de nye digitale værktøjer giver for teaterarbejdet.

DigiDeLight - et symposium om nye digitale udtryk og muligheder i teaterarbejdet

Den digitale teknologi har med stormskridt "revolutioneret" både adgangen og tilgangen til at udtrykke sig audiovisuelt – foto, video, lyd/musik, netmedier m.v. Teknologien har også holdt sit indtog i teatret. De tekniske kyndige vil vide, at stort set al styring af lys, lyd m.v. i dag sker ved hjælp af digitale – DMX – signaler.

Man kan f.eks. designe sin scene og sine scenebilleder vha. 3D programmer. Opbygge rumlige "illusioner", der kan "tapetseres" med fotografier, lyssættes og betragtes fra enhver ønsket vinkel. Og samtidig med "illusionen" genererer programmerne målfaste arbejdstegninger i de mål, man måtte ønske.

Ved hjælp af styrings-software kan man designe, matche og afvikle lys, lyd, video og special effects fra en bærbar computer. Alle udtryk og kommandoer integreres i den samme procedure og effektueres med en enkelt kommando.

I dag ligger næsten al musik og effektlyd på en computer/harddisk eller en ipod. Lydsiden mixes i et lydredigeringsprogram. Og afvikles – som del af den audiovisuelle helhed – ved hjælp af et styringsprogram.

Endelig – og måske mest synligt - dukker nye generationer af teaterlamper op på scenerne. Fra de mest sofistikerede moving-heads, hvor både bevægelse, retning, farve og motiver/gobo-effekter kan fjernstyres. Til relativt "simple" LED lamper, der sammenlignet med traditionelle lamper alligevel er avancerede. De er udstyret med lysdioder i grundfarverne rød, grøn og blå, så man kan "blande" den farve, man har brug for og ændre den efter behov.

Skal man kort fremhæve de store fordele ved digitaliseringen, er det:

er NEATA festivalens store scene.

Stor fleksibilitet og mange udtryksmuligheder - gjort tilgængeligt på et lille budget.

Man kan simpelthen udrette meget mere med mindre mængder af fysisk udstyr. En bærbar computer eller en lille digital pult rummer alle nødvendige funktioner. Og det er blevet meget billigere at gøre det, fordi det er den samme processor, der udfører hele arbejdet.

Så man kan godt tale om, at digital-teknologien er en gave til amatørteatret: Mange nye muligheder for at udfolde og udtrykke sig kreativt – inden for en realistisk amatørteater-økonomi.

I DATS har vi da også mærket en stor interesse for området. Rigtig mange mennesker har deltaget i de digitale lys/teknikkurser og -arrangementer, vi har afholdt. Og har efterfølgende ønsket sig flere af dem.

Det fik os til at satse stort og søge penge til et digitalt lys- og designsymposium – DigiDeLight – i forbindelse med NEATA-festivalen i Sønderborg 2012. Vi fik pengene og har inviteret lys-, design- og teknikinteresserede teateramatører fra alle de nordiske og baltiske lande til at mødes og bruge 4 intense dage sammen på:

- at få ny viden og inspiration fra professionelle,
- at se, opleve og afprøve det nyeste udstyr på markedet,
- at fortælle om egne projekter og dele erfaringer, ideer og visioner med andre,
- at "gå i laboratoriet" med andre amatører – og eksperimentere kreativt med den digitale tekniks muligheder,
- at danne grundlaget for et nordisk – baltisk DigiDeLight-netværk, som foruden gensidig inspiration har til formål at udbrede kendskabet til de digitale muligheder til andre amatørteaterfolk i regionen.

DigiDeLight kulminerer den 4. august i et stort åbent eftermiddags-arrangement "3D-Digital Dramatic Dreams", hvor alle er velkomne. I kan godt sætte kryds i kalenderen allerede nu!

Riddersalen på Sønderborg slot danner den fornemme, historiske ramme om åbningen af NEATA festivalen.

Europæiske børne- og ungdomsteaterlejre:

DATS er med i det europæiske børne- og ungdomsudvekslingsprogram EDERED. Hver sommer bliver der arrangeret et mødested, hvor op til 16 europæiske lande sender hver 8 børn eller unge og to voksne (en gruppeleder og en workshoplærer) af sted til 14 dage med teater og dramaaktiviteter.

Det internationale samarbejde:

DATS er også aktiv i AITA/IATA (Association Internationale du Théâtre Amateur/International Amateur Theatre Association), som er den verdensomspændende organisation for amatørteater. Hvert andet år afholdes der verdenskongres og verdensfestival, hvor Danmark er repræsenteret og ofte også med en udvalgt forestilling. DATS har sæde i AITA/IATA's bestyrelse ved Helle Hauger, som er valgt til formand for Børne- og Ungdomskomiteen. Det internationale samarbejde er så også delt op i geografiske underafdelinger som fx NEATA.

Der er bevilget et ekstraordinært tilskud til NEATA Festivalen:

Den tidligere kulturminister, Per Stig Møller, udtalte:

"Amatørteatret har i generationer været – og er fortsat – en umistelig del af dansk kultur, hvis betydning for bl.a. det lokale sammenhold man dårligt kan overvurdere. Amatørteatret er desuden med til at udbrede interessen for scenekunsten. Jeg er derfor glad for ekstraordinært at bevilge 100.000 kr. af tipsmidlerne til afholdelse af den internationale amatørteaterfestival, kaldet NEATA-festivalen, i Sønderborg i 2012, hvor en række europæiske amatørteatergrupper får mulighed for at inspirere hinanden på tværs af grænserne."

Talmateriale:

Rejsestøttepuljen udland: antal bevillinger: 5 – og samlet tilskudsbeløb i 2011: 22.000 kr.

Forlaget DRAMA – bag kulissen

Af Maria Rosenhjerter

Optakten til Forlaget DRAMA tog sine første skridt i 1950'erne

I 1966 etableres forlaget så som en regulær niche inden for DATS' arbejdsområde. Det var dog som et vilkår opstillet, at forlaget skulle friholdes fra DATS' øvrige økonomi og ikke måtte give overskud. Og i 1977 vælger DATS helt at udskille arbejdsområdet fra DATS' øvrige aktiviteter og etablerer forlagsarbejdet som en selvejende institution med vedtægter: Teaterforlaget DRAMA er en realitet. Navnet ændres senere til Forlaget DRAMA. Som selvejende institution samarbejdede forlaget dog fortsat med DATS i form af mellemregninger for fælles brug af bl.a. ansatte; man delte fx bogholder, som forlaget så betalte en lønandel til DATS for.

I 2003 ændrer forlaget status til nu at være et Anpartsselskab (ApS), hvor DATS indskyder 465.000 kr. som hovedanpartshaver. Et anpartsselskab er en juridisk person, hvilket bl.a. betyder, at selskabets formue er afskåret fra ejernes (anpartshavernes) formue, og at disse ikke er ansvarlige for selskabets eventuelle gæld.

Forlagets udvikling

Forlaget var i sin spæde start placeret i Arne Aabenhus' kælder på Solbakken i Gråsten. Den 1. april 1966 flytter forlagsaktiviteten sammen med DATS ud (i første omgang til lejede lokaler) i den tidligere skole i Ladegårdskov lidt uden for Gråsten, som DATS så køber senere samme år. Herfra flytter man i 1996 sammen ind til Gråsten, hvor DATS har købt bygningen Nygade 15. I 2011 flytter DATS og DRAMA til Rødekreto p.g.a. forlagets behov for mere plads, og her står DRAMA som køber af den tidligere postterminal i byen.

De allerførste manuskripter blev udgivet efter en proces, der hed: først sad en medarbejder og skrev manuskriptet ind på skrivemaskine, og så blev disse sider efterfølgende dupliseret med håndkraft. Senere opretter forlaget sit eget offset trykkeri, men fra 1996 lægges selve trykarbejdet i forhold til udgivelser af manuskripter og fagbøger uden for huset. De allerførste manuskripter blev udgivet

i 1967, og her kunne man finde udgivelser som: Gustav Wiedes "Fru Mimi" og Sandro Key Åbergs "Et tomt rum".

Parallelt udvikles også et salgssortiment af teaterartikler inden for sminke, masker, parykker m.v. Det starter i 1970'erne med teatersminke, hvor man kan købe små sæt med sminke, der dækker behovet for teatersminke til en forestilling. Sminkesættene bliver håndlavet i regien af DATS/DRAMA via større indkøb af sminkematerialer, der så stases op i små sminkesæt. Sminkesalget suppleres med faghæfteudgivelser, der vejleder i brugen af sminke.

Hele tilbehørsdimensionen har over de sidste 35 år udviklet sig stille og roligt til i dag at være en meget omfattende del af salget på DRAMAs Netshop, hvorfra forlagets mange manuskripter og fagbøger også sælges. Forlaget ejer også Teaterhjørnet i København, hvorfra der sælges masser af tilbehør. Teaterhjørnet startede i 1980'erne med at være en teaterboghandel med både danske og internationale manuskripter og fagbøger samt salg af sminke. Men sidst i 1990'erne – med internettets mere målrettede brug – bliver det billigere at købe bøger og manuskripter på nettet, og Teaterhjørnet starter en omlægning fra manuskripter og bøger til primært i dag at forhandle teatertilbehør.

Over tiden har der været mange ansatte i forlaget – dog kun samlet set ca. 8 fastansatte, men de er blevet suppleret med mange langtidsledige, militærnægtere, folk i jobprøvningsperioder fra 3 måneder og op til 1 år samt kontorelever. Den ansatte ledelse af forlaget har siden starten og indtil nu været lagt i hænderne på: Arne Aabenhus 1966 - 1984 sammen med Henning Nielsen fra 1977 til starten af 1980'erne, Forlagsleder Ove Kirketerp 1985 - 1990, Forlagsleder Stig Jarl 1990 - 1991, Forlagsleder Erling Barkholt 1991 - 2000 og Direktør Liselotte Lunding 2000 til foreløbig 2012.

Forlaget DRAMA har i årenes løb slået sit navn fast som et velkendt forlag i det danske teaterlandskab. Men at være et teaterforlag er et nicheområde inden for forlagsbranchen, og man samarbejder derfor også løbende med andre forlag. Fx Dansk Teaterforlag i Kolding vedr. forskellige praktiske forhold, mens der samarbejdes om rettighedsforhold med Nordiska i København (et internationalt teaterrettighedsagentur). Et aktuelt mødeemne i disse år er; hvor står vi i forhold til digitaliseringen af skuespil og fagbøger, det er jo den vej, det går, og håndteringen af rettighedsproblematikkerne.

Direktøren for det hele

Liselotte Lunding har siden 2000 været direktør for Forlaget DRAMA. Hun startede sin karriere i forlaget den 1. januar 1991, hvor hun med en højere handelsskoleeksamen kom i lære som kontorelev og var færdiguddannet i 1993. Der var (også dengang som i dag) mange unge om buddet, så Liselotte havde egentlig ikke forestillet sig en fremtid inden for forlagsbranchen, det var mere revision

Medlemskab af DATS giver rabat på Forlaget DRAMA:

Du får 10 % rabat på alle forlagets manuskripter og fagbøger samt hele serien af GRIMAS sminke, når du har et medlemskab af DATS.

Uddrag fra Forlaget DRAMA's hjemmeside:

Forlaget DRAMA udgiver kvalitetsskuespil for alle aldre. Endvidere udgiver DRAMA en lang række teaterfagbøger, der stort set dækker alle emner inden for teaterproduktion og dramapædagogik. DRAMA har dansk eneimport af det hollandske GRIMAS sminke og et stort udvalg i andre sminkeartikler og parykker m.v.

og spedition, som trak. Men efter at have søgt flere hundrede elevstillinger, så landede hun hos DATS og DRAMA, som dengang stod for en fælles ansættelse af kontorelever.

Da elevperioden var slut efter 2 år, blev man altid tilbudt 3 måneders ansættelse, så der var adgang til at gå til fagforeningen og stemple fuldt op. Desværre blev ansættelsen ikke forlænget i første omgang, men forlaget kontaktede hende igen efter et par måneder for at høre, om Liselotte var interesseret i en deltidsstilling som salgsassistent. Hun sprang til og bestred stillingen, der efter et års tid blev opnormeret til fuld tid, fra 1993 - 1996. Kort efter, at forlaget er flyttet ind til Gråsten i 1996, bliver Liselotte udnævnt til at være daglig leder i Gråsten. Efter ca. 4 år som daglig leder i Gråsten, en periode hvor hun også har taget en efteruddannelse i markedsføring og økonomi, bliver Liselotte i 2000 af bestyrelsen ansat som direktør for forlaget.

Samarbejdet med bestyrelsen

Da forlaget bliver til et ApS i 2003, vælger man at trække fagpersoner udefra ind i bestyrelsen, der tidligere bestod af medlemmer fra Hovedbestyrelsen i DATS. Det har givet en ny sparringsdimension for direktøren og skabt et forum med flere forskellige faglige input. "Bestyrelsesmedlemmernes forskellige kompetencer er en stor hjælp i mit daglige arbejde", fortæller Liselotte, "men også på den

www.skuespil.net:

Skuespil.net er en informationsdatabase, der gik i luften i 2001, og som er åben for alle dramatikere – såvel professionelle som amatører – der ønsker at tilgængeliggøre deres værker.

Databasen blev i sin tid oprettet af DATS i et daværende samarbejde med Danske Dramatikeres Forbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd og Forlaget DRAMA.

I 2011 har DATS og DRAMA så sammen gennemført en modernisering og opdatering af Skuespil.net, således at søgefunktioner og oprettelser for manuskripter og evt. dertilhørende informationsmateriale er blevet endnu lettere at håndtere og lade sig inspirere af.

DATS Sekretariat og Forlaget DRAMA:

DATS og DRAMA flyttede i juli 2011 fra huset i Nygade, Gråsten, til den gamle postterminal i Røde-kro. Den 800 m² store bygning er blevet sat flot i stand og fungerer nu glimrende som sekretariat for DATS og lager og kontor for Forlaget DRAMA. Huset i Gråsten er ikke blevet solgt endnu, men der arbejdes fortsat på sagen.

Dramas direktør Liselotte Lunding (th) sammen med bogholder Susanne Lund Linnet på Dramas nye kontor i Røde-kro. Foto: Peter Rafn Dahm.

lange bane, når jeg hvert år efter sommerferien samarbejder med bestyrelsen om udviklingen og revideringen af strategier – både ud fra de kortsigtede og langsigtede perspektiver." Forlaget DRAMAs bestyrelse består i 2012 af:

Lisbet Lautrup Knudsen, landsformand i DATS, (landsformanden er født formand for forlagets bestyrelse) – er medlem af ledelsen på Gellerupscenen i Aarhus, hvor hun de sidste 15 år bl.a. har planlagt repertoiret.

Kristian Hald Jensen, generalsekretær i DATS – følger udviklingen inden for amatørteaterområdet, har tidligere været administrator på det professionelle Teatret Møllen og er vant til at forhandle kontrakter.

Sven Brouer Seedorff, advokat – er meget interesseret i lokalområdet, (hans advokatvirksomhed ligger i Haderslev), og som advokat er han et stort plus for forlaget.

Lærke Reddersen, teaterinstruktør – har stor erfaring med rettigheder og tilladelser fra sit tidligere arbejde på Nordiska og fingeren på pulsen i forhold til nye udviklinger i det professionelle teatermiljø.

Henrik Sommer, tidligere forstander for Nørre Nissum Seminarium – har gennem mange år været aktiv i både DATS og DRAMA og bidrager bl.a. særligt med sit store kendskab til forlagets udviklingshistorie.

Nye udfordringer i forlagsarbejdet

Udfordringerne inden for forlagsarbejdet er mange i disse år. "Branchen konkurrerer skarpt med hinanden, så det handler om hele tiden at holde øje med, hvad de andre kan", siger Liselotte. "Vi er også nødt til hele tiden at se på, om vi kan optimere tingene", understreger hun, "og blive dygtigere til at håndtere nærmest alt; gøre ting bedre og hurtigere og kunne overkomme mere. Der er hele tiden pres på i den tid, vi lever i lige nu, og vi kan jo se i forhold til antal ansatte, så er vi stort set det samme antal, men har tredoblet vores omsætning. Og det har vi blandt andet gjort ved at investere i de tekniske muligheder, der er i dag; håndtering og effektivisering er nøgleord i dagligdagen for at kunne udnytte ressourcerne bedre. På sigt skal vi kunne omsætte endnu mere uden at skulle ansætte flere medarbejdere, så kigger vi 10 år frem, er jeg sikker på, at Forlaget DRAMA stadig er på fuld kraft; jeg tror 100 procent på fremtiden", smiler Liselotte.

Forskellen på at være amatør og professionel

Af Jens Damsager Hansen

Jeg har igennem mange år tænkt over forskellen mellem amatørteater og professionelt teater – og har i de sidste 7 år arbejdet med begge dele. Jeg arbejder på et af de store professionelle teatre i København som prof. tekniker, samtidig med at jeg holder fast i mit arbejde med amatørteater som bl.a. instruktør og medlem af DATS Hovedbestyrelse. Det betyder, at jeg har haft god mulighed for at sammenligne, og jeg er nået frem til, at der er stor forskel på amatørteater og professionelt teater. Det gælder både i forhold til målet, med det man laver, arbejdsmetoder og kvaliteten.

Resultatet kontra processen

Målet med teatret for en professionel er hovedsageligt at få lavet en forestilling og spille den. Selv om det også i det professionelle teater er vigtigt at brænde for det; man tjener så lidt, at man ikke kun kan gøre det for pengenes skyld, så er det alligevel tydeligt at mærke, at de professionelle også gør det for at få mad på bordet. Det at lave teater er et arbejde. Hos amatøreren har pengene ingen betydning. Det kan godt være, at det er nødvendigt, at foreningen tjener penge, men den enkelte skuespiller gør det ikke for pengenes skyld. Her er det processen, den personlige udvikling og det sociale, der betyder noget.

Teknikken kontra de personlige udfordringer

Arbejdsmetoden på de professionelle teatre er direkte målrettet forestillingen. Skuespillerne kan deres teknikker, og de er ofte castet specielt til rollen. Derfor er det me-

Hvad kommer ordet amatør af:

Ordet amatør kommer af det latinske ord *a'mare*, der betyder *at elske*. Det vil sige, at amatørteater betyder at elske teater. Og noget af det, der meget ofte kendetegner amatørteatret, er netop, at det stråler af spilleglæde – en stor kvalitet ved amatørteatret.

Forskellen på diletant og amatørteater er, at diletanter som udgangspunkt gør det for sjov, mens amatører stræber efter at nå en kunstnerisk kvalitet i arbejdet – og ikke mindst også arbejder frem mod hele tiden at udvikle sig og blive bedre.

Forståelsen af ordet *amatør* opfattes i det brede perspektiv, som en person der dyrker fx sin teaterkunst uden at have denne interesse som sit erhverv. Og vi, der hylder ordet amatør som en meget positiv betegnelse, må derfor leve med, at ordet amatør også kan bruges negativt. Det sker jævnligt, når nogen synes, at andre, der har det som deres profession at håndtere noget, ikke gennemfører dette professionelt nok, og på denne baggrund så kritiseres for at være amatører inden for deres professionelle arbejdsfelt.

Arrieregårdens forestilling "Nowbodys home" på Sneskud Festival i TeaterHUSET, København. Foto: Peter Rafn Dahm.

get "gør det eller gør det", og så gør de det. De er enormt dygtige, til det de laver. Jeg har set en instruktør bede to dansere om at bytte plads få dage før en premiere. Det betyder, at de ikke bare skal bytte plads rent praktisk på scenen, men deres koreografier for hele nummeret bliver også byttet. Og det gør de bare med det samme. Hos amatørerne er det hele mere målrettet processen. Og det handler også om at udfordre sig selv, så man må tit gå en del omveje og bruge lang tid på at få lige det resultat, man gerne vil have. Til gengæld er det for mig en meget mere spændende proces – meget mere udviklende for den enkelte skuespiller og instruktør – end forløbet inden for det professionelle teater.

Kvaliteten kan gå begge veje

Med hensyn til kvaliteten er der ikke tvivl om, at begge dele kan ligge på et meget højt niveau, men der er meget stor forskel på, hvilken form for kvalitet der er tale om. Der er heller ikke tvivl om, at man kan finde dårligt teater både inden for det professionelle teater og amatørteatret. Kvaliteten inden for det professionelle ligger hovedsageligt i det høje tekniske niveau. De kan deres ting, og det hele kører præcist, som det skal. Til gengæld kan man se, at der typisk er lange spilleperioder, og der oparbejdes en del rutine, i det som bliver lavet. Amatørteatret er som regel ikke på et så højt teknisk niveau, selv om der er rigtig mange dygtige skuespillere. Til gengæld har amatørerne ofte en utrolig spilleglæde, og man kan se, at de nyder at stå på scenen; de har en helt anden måde at være i rollen – ofte meget dybtfølt. Personligt vil jeg hellere se nogen, der virkelig brænder, for det de laver, frem for stor teknisk dygtighed. En anden ting, der spiller ind, er de meget pressede produktionsforløb, man har inden for det professionelle. Man har ikke råd til at have lange dybdegående prøveforløb, som det kan være muligt i amatørteatret.

Erfaringer fra begge områder er med til at sætte tingene i perspektiv

Der er altså ikke tvivl om, at der er store kvaliteter begge steder, men der er stor forskel på hvilken form for kvalitet. Mange amatørscener siger, at de laver teater på professionelt niveau, når de laver gode forestillinger. Og mange

siger om en god amatørforestilling, at den kunne være professionel, men det er næsten aldrig rigtigt. Der er ingen tvivl om, at det er gode amatørforestillinger, men de kvaliteter, der gør en forestilling god, er næsten aldrig det, der gør en professionel forestilling god. Det ville kræve, at alle på teatret var uddannede i deres opgaver, og det sker sjældent i amatørteatret. Kvaliteten opleves i indlevelsen, spilleglæden, og det at man laver teater af lyst. Desuden så laver jeg amatørteater, fordi det er amatørteater og netop ikke professionelt. Hvis jeg skal lave teater, der er professionelt, vil jeg have penge for det. Ellers gider jeg ikke. Jeg vil have fokus på udviklingen og arbejdet med hele tiden at blive bedre. Jeg vil arbejde med folk, der brænder for det, de laver, ellers må der betales ved kasse 1.

En anden ting, jeg har lagt mærke til, er, at amatører ofte er villige til at gå længere i forhold til forestillingen end professionelle. Det gælder hovedsageligt i forhold til nøgenhed og ting, der gør ondt. Er det nødvendigt for forestillingen, er det lettere at få en amatør til det end en professionel.

Det bedste og det værste

At være amatør betyder kort sagt at brænde for det, man laver, og hele tiden ønske at blive bedre. Det er blevet sagt om ledelsen på Det Kongelige Teater, at de var amatøragtige, da det gik dårligt for dem, men det er ikke

Løbende informationer til medlemmerne:

Hold øje med DATS hjemmeside: www.dats.dk – hvor du finder aktuelle nyheder og annonceringer m.v.

DATS Sekretariatet udsender løbende nyhedsmail, som man inde på DATS hjemmeside kan tilmelde sig til at modtage. Samt udsender det elektroniske Rampelyset til personlige medlemmer og kontaktpersonen hos den enkelte medlemsscene/gruppe/skole m.fl.

Er en scene/gruppe interesseret i at modtage det elektroniske Rampelyset som en direkte udsendelse til *alle* deres egne medlemmer af den enkelte scene/gruppe, så kan det let lade sig gøre ved at fremsende en mail-liste over disse medlemmer til DATS Sekretariat. Denne service er gratis for alle gruppemedlemmer.

Magasinet Rampelyset udsendes 2 gange årligt – og DATS Årsskrift hvert andet år – til alle medlemmer.

Repertoiret – en samling omtaler af teaterstykker, der er egnet for amatørteatret – udsendes hvert år til scene- og gruppemedlemmer samt kan læses og downloades fra DATS hjemmeside.

rigtigt. Hvis Det Kongelige Teater var blevet ledet amatøragtigt, havde ledelsen brændt for det og kæmpet for at få det til at fungere. Men ledelsesproblemerne, de fortsætter åbenbart – også her i 2012!

Jeg har også måttet konstatere, at det bedste teater, jeg har set, har været amatørteater, og det værste har været professionelt.

Til sidst vil jeg citere en teateranmelder fra Ekstra Bladet, der for mange år siden var inde og se en amatørforestilling og dagen efter skrev i anmeldelsen: "Før man kalder en professionel skuespiller for amatør, skal man være sikker på, at han er god nok".

Kompetencer – endnu en forskel på at være amatør og professionel

Af Maria Rosenhjerter

Når den professionelle fx skuespiller arbejder med sit fag, så udvikler vedkommende også løbende forskellige kompetencer, der måske kan bruges i andre sammenhænge end lige skuespillerfaget. Og disse kompetencer omsættes så typisk til, at en skuespiller fx også søger udfordringer som professionel instruktør eller måske fungerer som professionel underviser på kurser inden for amatørteater. Altså et springbræt til nye variabler over forskellige faglige professioner.

Når amatøren engagerer sig i teater som fx skuespiller, så udvikler vedkommende på forskellig vis en lang række realkompetencer, som naturligt vil medvirke til at styrke forhold i de dele af ens personlige udvikling, som ligger uden for selve teaterinteressen. Måske bliver man bedre til at aflæse folks kropssprog i en samtale og styrker dermed sin empatiske forståelse overfor andre – eller oplever måske en større selvsikkerhed ved at stå frem i større forsamlinger og tale osv.

Amatørteater omfatter med andre ord en både kunstnerisk og pædagogisk tilgang til et interesseområde, og opnår dermed status af at fungere i en dobbeltrolle: du kan fordybe dig i teaterkunsten ud fra en interesse for at udvikle dig inden for dette kunstneriske felt, mens du samtidig udvikler dit menneskelige potentiale til brug i din almindelige hverdag generelt. Og måske medvirker dette også til at styrke forskellige sammenhænge inden for dit professionelle arbejde som fx folkeskolelærer, sygeplejerske osv.

DATS

- DATS er en landsdækkende teaterorganisation, der arbejder lokalt, regionalt og på landsplan for at styrke og udvikle teater i Danmark.
- DATS fremmer og støtter teatervirksomhed, herunder projekter der bidrager til samfundsdebatten, styrker ytringsfriheden og skaber dialog på tværs af sociale, etniske, religiøse og kulturelle skel.
- DATS varetager enkeltmedlemmers, sceners, grupper og institutioners teaterinteresser. I alt er der 48.000 aktive amatørteaterfolk i alle aldre landet over.
- DATS yder tilskud til kurser og opførelser, arrangerer festivaler, konferencer og uddannelsesforløb samt formidler teaterkontakt nationalt og internationalt.
- Yderligere information: se www.dats.dk eller kontakt DATS' sekretariat på 74 65 11 03

teater
forener
kunstnerisk
aktivitet
med menneskelig
udvikling

2012